

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AGENȚIA DE TRANSPLANT**

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE

2020

CUPRINS:

I. PREZENTAREA ORGANIZAȚIEI

- **Cadrul juridic de organizare și funcționare**
- **Schimbările legislative și armonizarea cadrului legislativ.**

II. ACTIVITATEA MANAGERIALĂ

- **Scopuri**
- **Obiective**

III. REZULTATELE IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI NAȚIONAL TRANSPLANT PENTRU ANII 2017 - 2021.

Principalele prevederi a Programului național transplant pentru anul 2020

IV. ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL RELAȚIILOR NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

V. FINANȚAREA ȘI VALORIFICAREA ALOCAȚIILOR BUGETARE

VI. ACȚIUNI NEREALIZATE SAU PARȚIAL REALIZATE

VII. DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE ÎN PROCESUL DE LUCRU

VIII. SOLUȚII

I. PREZENTAREA ORGANIZAȚIEI

Cadrul juridic de organizare și funcționare.

Actele normative de bază care reglementează activitatea Agenției de Transplant sînt:

- Legea privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane nr. 42-XVI din 06.03.2008;
- Hotărîrea Guvernului cu privire la instituirea Agenției de Transplant nr. 386 din 14.05.2010.

Misiunea Agenției de Transplant constă în realizarea politicilor și programelor naționale de transplant de organe, țesuturi și celule umane, asigurînd pacienților acces egal la serviciile de transplant, inclusiv organizarea și monitorizarea pe întreg teritoriul Republicii Moldova a activităților de transplant de organe, țesuturi și celule umane, în conformitate cu legislația în vigoare.

În anul 2019 prin Hotărîrea Guvernului nr.125 din 27.02.2019 a fost modificată Hotărîrea Guvernului nr. 386/2010, Agenției fiindu-i atribuite un șir de competențe noi, totodată efectivul-limită al Agenției de Transplant fiind majorat de la 15,5 unități la 19,5 unități.

Conform modificărilor aprobate, în noua structură a Agenției au fost create două subdiviziuni noi:

- Serviciul de coordonare și monitorizare a activităților de reproducere umană
- Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului.

Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului a fost creat ca o subdiviziune structurală a Agenției de Transplant cu statut de direcție, care urmează să asigure formarea profesională continuă a specialiștilor din domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule de origine umană, inclusiv și pentru personalul nemedical.

Ca urmare, în sarcina Agenției au fost puse astfel de competențe, precum monitorizarea activităților de reproducere umană, crearea Registrului Național Renal și instituirea unui sistem unic de codificare a activităților ce țin de transplant, formarea profesională continuă a specialiștilor din domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule de origine umana, precum și efectuarea studiilor de caz din practica națională și internațională și consultanța în domeniul legal necesar desfășurării calitative a activităților de transplant.

Actualmente, structura Agenției de transplant este următoarea:

- Conducerea Agenției: - Director; - Vicedirector;
- Direcția transplantologie;
- Direcția sisteme informaționale și logistică;
- Secția Registrul Național Renal;
- Serviciul de coordonare și monitorizare a activităților de reproducere umană;
- Serviciul economico-financiar;
- Serviciul juridic;
- Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului (cu statut de direcție)".

În baza efectivului limită al Agenției de Transplant în număr de 19,5 unități, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale prin ordinul nr. 48PȘ6 din 25.03.2019 a aprobat noile state de personal în număr de 19,5 unități, din care 7 funcții de conducere, 12 funcții de execuție, 0,5 unitate personal auxiliar.

La sfârșitul perioadei de raportare au fost ocupate 14 unități, vacante fiind 5,5 unități. Pe unitățile ocupate 8 persoane sînt angajate cu activitate de bază, iar 5 persoane prin cumul extern.

Precizăm că 4 persoane sînt cu studii medicale superioare, un specialist cu studii superioare în biologie cu specializare primară în medicina de laborator, doi angajați cu studii superioare în drept, un angajat cu studii superioare în economie și un angajat cu studii superioare în domeniul tehnologiilor informaționale. Din funcțiile ocupate cu profil medical, 4 persoane dețin categoria superioară de calificare. Din personalul medical cu studii medii la 31.12.2020 activează un singur salariat deținător al categoriei superioare de calificare în specialitate.

**Structura schemei de încadrare a personalului Agenției de Transplant
pentru anul 2020 a fost formată după cum urmează:**

Structura	Unități aprobate	Unități ocupate	Unități vacante	Funcțiile vacante
Conducerea: director, vicedirector	2	1	1	vicedirector
Direcția Transplantologie	4,5	4	0,5	medic
Direcția sisteme informaționale și logistică. Secția Registrul Național Renal	4	2,5	1,5	medic
Serviciul de coordonare și monitorizare a activităților de reproducere umană;	2	1	1	medic
Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului (cu statut de direcție)	3	1,5	1,5	1 fct. șef Centru, 0,5 fct. medic
Serviciul Economico-Financiar	2	2		
Serviciul juridic	1,5	1,5		
Personal auxiliar	0,5	0,5		
Total	19,5	14	5,5	

Reieșind din funcțiile de organizare și supraveghere pe întreg teritoriul Republicii Moldova a activităților de transplant, în conformitate cu legislația în vigoare, colaboratorii Agenției urmează să-și dezvolte abilitățile și performanțele în domeniul managementului sanitar. În acest scop, în anul 2020, în conformitate cu Programul formării profesionale continue a medicilor și

farmaciștilor, în anul 2020 doi angajați ai Agenției au urmat cursurile de educație medicală continuă în cadrul Facultății Educație Continuă în Medicină și Farmacie a USMF: „Probleme actuale în nefrologia chirurgicală”, și respectiv „Managementul strategic”.

Schimbările legislative și armonizarea cadrului legislativ.

- Elaborarea modificărilor și completărilor la *Ordinul MS nr. 885 din 18.11.2011 cu privire la aprobarea documentelor pentru Comisia independentă de avizare pentru acceptul sau refuzul prelevării de organe, țesuturi sau celule de la un donator în viață.*
- Elaborarea modificărilor și completărilor la *Ordinul MS nr. 427/2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane.*
- Elaborarea modificărilor la Caietul de sarcini pentru perfecționarea Sistemului Informațional Automatizat ”TRANSPLANT”.
- Elaborarea variantei de lucru a Curriculei școlare privind donarea și transplantul de organe în baza modelului olandez DonorWise în cadrul Curriculumului opțional „Educație pentru sănătate”, aprobat prin ordinul MECC nr. 1110 din 06 septembrie 2019.
- Adoptarea documentului ”Aprovizionarea cu substanțe de origine umană (SOU) în aria UE/SEE în condiții de COVID-19 - prima actualizare”, elaborat de un grup de experți, convocat de Comisia Europeană (DG Sante).
- Elaborarea unui Plan privind relansarea graduală a activităților de donare și transplant de organe, țesuturi și celule umane, în condițiile evoluției epidemiologice a infecției cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19) la nivel național, cu prezentarea ulterioară MSMPS.
- Evaluarea și prezentarea Referinței la Protocolul clinic standardizat ”Moartea cerebrală”, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 33 din 14.01.2020.
- Debutul coordonării și monitorizării domeniului de reproducere umană asistată medical.

II. ACTIVITATEA MANAGERIALĂ

Scopuri

Scopurile de bază au fost :

1. Realizarea prevederilor Programului național de transplant pentru anul 2020;
2. Punerea în aplicare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386 din 14 mai 2010 „Cu privire la instituirea Agenției de Transplant”, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 27.02.2019;
3. Asigurarea desfășurării pe întreg teritoriul R. Moldova al activităților de donare și transplant de organe, țesuturi și celule umane în conformitate cu legislația în vigoare și a celor mai bune practici existente în domeniul donării și transplantului.

Obiective

Reieșind din scopurile propuse în aspect practic Agenția și-a canalizat activitatea sa în atingerea următoarelor obiective:

- Realizarea pe parcursul anului 2020 a 30 transplantări renale;
- Realizarea a 15 transplantări hepatice;
- Elaborarea programelor de formare profesională continuă, rapoartelor de autoevaluare pentru lansarea activităților Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant;
- Crearea rețelei naționale de coordonare a prelevărilor de organe și țesuturi cu lărgirea instituțiilor medicale autorizate și crearea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul);
- Debutul monitorizării de către Agenția de Transplant a activităților de reproducere umană asistată medical;
- Colaborarea internațională cu agențiile de transplant din țările vecine și Europa Occidentală;
- Elaborarea bugetului pentru anul 2021.

Pe parcursul anului 2020 Agenția de Transplant a activat reieșind din funcțiile sale de bază și anume:

- 1) organizarea și coordonarea activității de prelevare și transplant de organe;
- 2) organizarea și coordonarea activității de prelevare, preparare, conservare, validare, alocare, stocare și transport pentru transplantul de țesuturi și celule umane cu utilizare terapeutică pe teritoriul Republicii Moldova;
- 3) evaluarea și monitorizarea implementării prevederilor actelor normative în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice, aprobate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
- 4) coordonarea și monitorizarea trasabilității reproducerii umane asistate medical;
- 5) exercitarea competențelor și responsabilităților prevăzute în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014;
- 6) implementarea prevederilor Programului național de transplant prevăzute pentru anul 2020;
- 7) în temeiul ordinelor Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr. 1506/2019, a fost evaluat "Medclinic International" S.R.L., în vederea autorizării pentru desfășurarea activităților de transplant de țesuturi umane, precum și Centrul Național de Transfuzie a Sîngelui, Î.C.S. "Laboratorul Medical – Synevo" S.R.L., în vederea reînnoirii autorizării

pentru desfășurarea activităților de testare în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule umane.

În rezultat au fost autorizate instituțiile evaluate:

1. Ordinul nr. 162 din 18.02.2020 cu privire la reînnoirea autorizării Centrului Național de Transfuzie a Sîngelui pentru activități în domeniul transplantului de organe și țesuturi;
2. Ordinul nr. 163 din 18.02.2020 cu privire la reînnoirea autorizării Î.C.S. "Laboratorul Medical – Synevo" S.R.L. pentru activități în domeniul transplantului de organe și țesuturi;
3. Ordinul nr. 164 din 18.02.2020 cu privire la autorizarea "Medclinic International" S.R.L. pentru activități în domeniul transplantului de țesuturi.

- 8) Au fost efectuate instruiri pentru responsabilii din Centrele de Dializa și medicii responsabili de transplant din IMSP autorizate privind corectitudinea datelor introduse în SIA Transplant și obținerea Raportului statistic privind activitatea de transplant în mod electronic.
- 9) Au fost organizate ședințe comune a grupului de lucru al AT cu specialişti INGRADIENT SRL privind neclaritățile și problemelor depistate în diferite compartimente și sistemului de raportare al SIA Transplant.
- 10) Agenția a continuat pe parcursul anului 2020 activități în vederea promovării donării și transplantului de organe, țesuturi și celule umane, participând la diferite emisiuni televizate, publicând articole în mas-media etc.
- 11) A continuat cooperarea cu instituțiile similare internaționale din Franța și România.
- 12) Una din activitățile strategice a Agenției de Transplant este și colaborarea cu alte instituții și departamente de stat în vederea unei conlucrări eficiente și a îmbunătățirii comunicării luând în considerație diferite aspecte ale activităților în domeniul transplantului. Pe parcursul anului 2020 a continuat colaborarea cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în vederea elaborării unor informații în curricula școlară referitor la prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane.
- 13) Pe parcursul anului 2020 a continuat colaborarea între Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Afacerilor Interne privind combaterea traficului de ființe umane în scop de prelevare a organelor sau țesuturilor. Activitatea respectivă este desfășurată în cadrul acordului de colaborare între Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Afacerilor Interne.

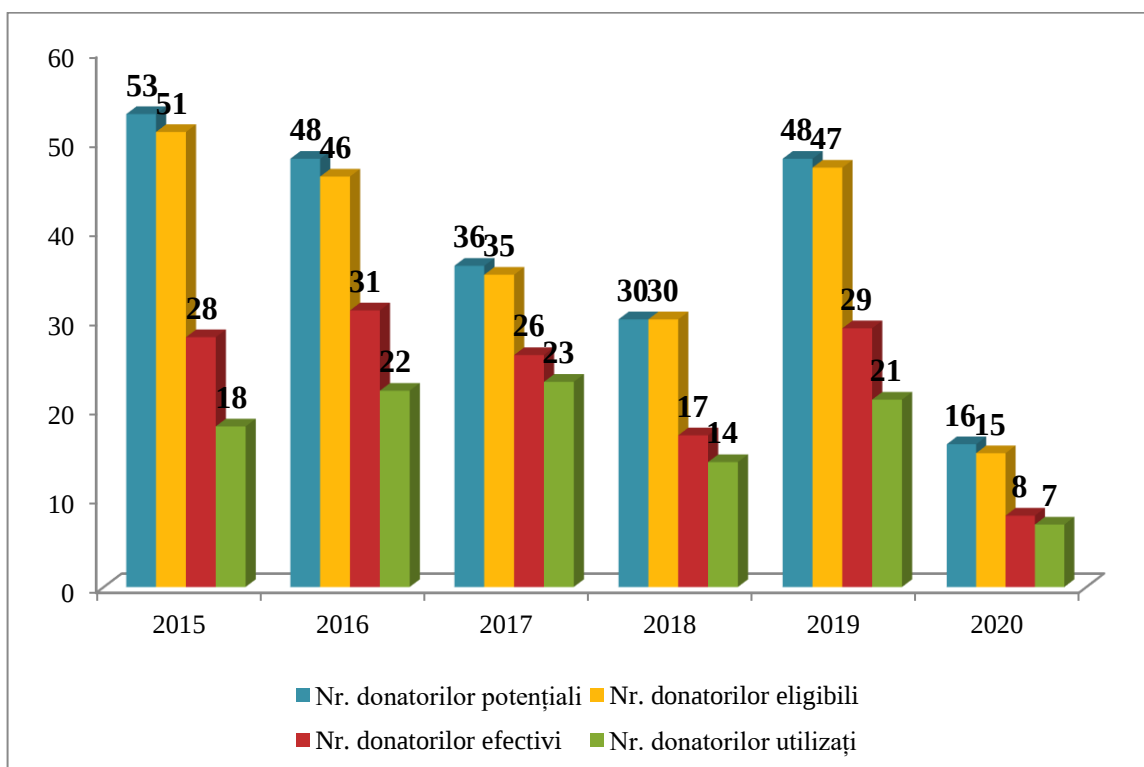
Pe parcursul anului au fost organizate și monitorizate activitățile de prelevare și transplant, după cum urmează:

- Efectuarea serviciilor de gardă 24/24 ore a coordonatorului de transplant de nivelul 2 din cadrul Agenției de Transplant pentru coordonarea activităților de donare și transplant în strânsă legătură cu coordonatorul de transplant din instituțiile medico-sanitare, echipele medico-chirurgicale de prelevare și transplant. Pe parcursul anului au fost monitorizate **16**

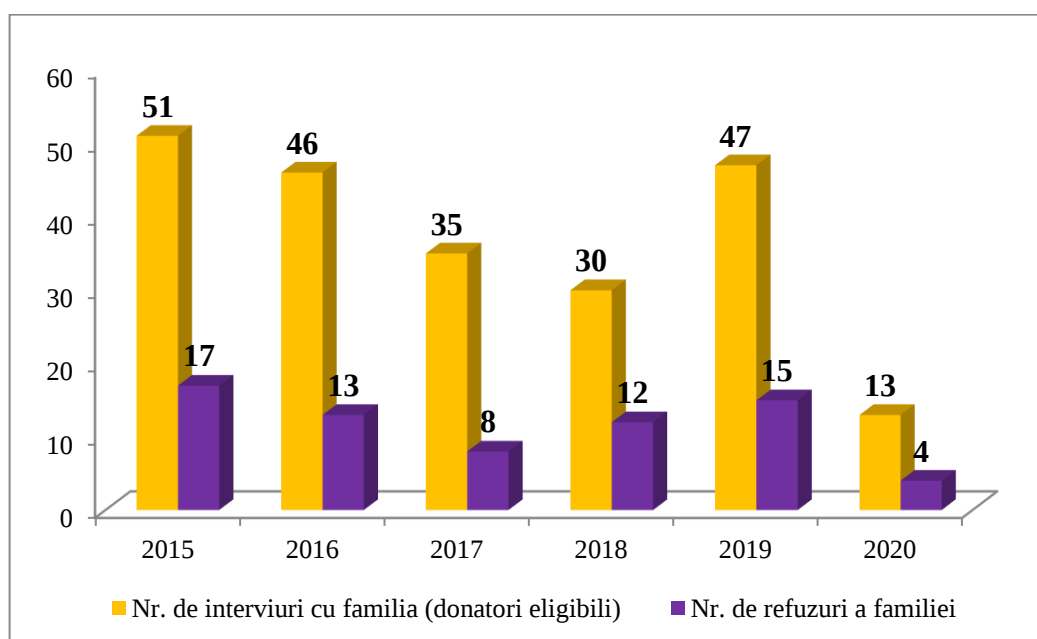
(48 în 2019, 30 în 2018) cazuri de donatori cadaverici potențiali DMC+DSC* (discuția cu familia în 13 de cazuri, 3 cazuri – refuzul medicului legist și discuția n-a avut loc).

- Grupul de lucru pentru validarea activităților de examinare și menținere preoperatorie a *donatorului potențial de organe în moarte cerebrală* a examinat **8** rapoarte prezentate de către instituțiile medico-sanitare autorizate (19 în anul 2019, 19 în anul 2018) și a constatat că au fost întrunite criteriile de validare a procedurilor conform Cap. III din Regulamentul în toate 8 cazuri.
- *Prelevarea multiorgană* de la donator cadaveric aflat în moarte cerebrală – **1** caz (**3 cazuri în 2019, 4 cazuri în 2018**).
- Numărul total de *donatori potențiali* în moarte cerebrală constituind **9** (**19 în anul 2019, 19 în anul 2018**), dintre care 1 - neeligibil.
- Numărul total de *donatori efectivi* în moarte cerebrală **2** (dintre care în 1 caz au fost prelevate numai țesuturile), (**11 în anul 2019, 10 în anul 2018**), ceea ce constituie **22,2%** din numărul donatorilor potențiali – **9** (57,9% în anul 2019, 52,6% în anul 2018), sau aproximativ **0,8** la un milion de locuitori (*numărul populației stabile la 1 ianuarie 2020 (mii) 2 640,4*), (4,1 în anul 2019, 2,8 în anul 2018), dintre care **1** – donator de organe utilizat.

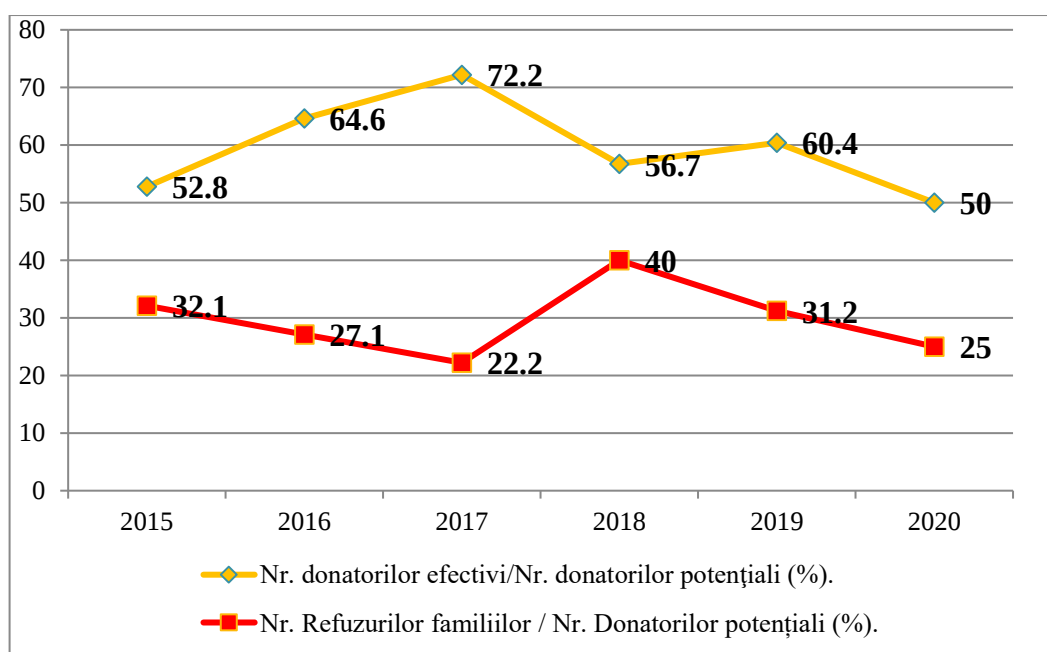
Analiza rapoartelor coordonatorilor de transplant din instituțiile medico-sanitare autorizate (total donatori cadaverici DMC+DSC)

**Analiza rapoartelor coordonatorilor de transplant din
instituțiile medico-sanitare autorizate (total donatori cadaverici DMC+DSC)**

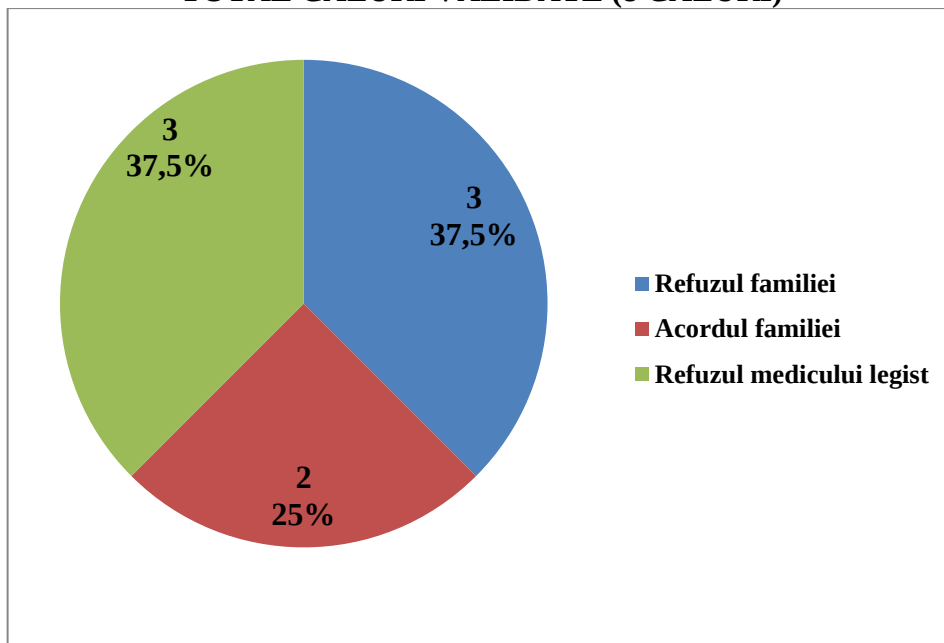

Eficacitatea procesului donării (%)

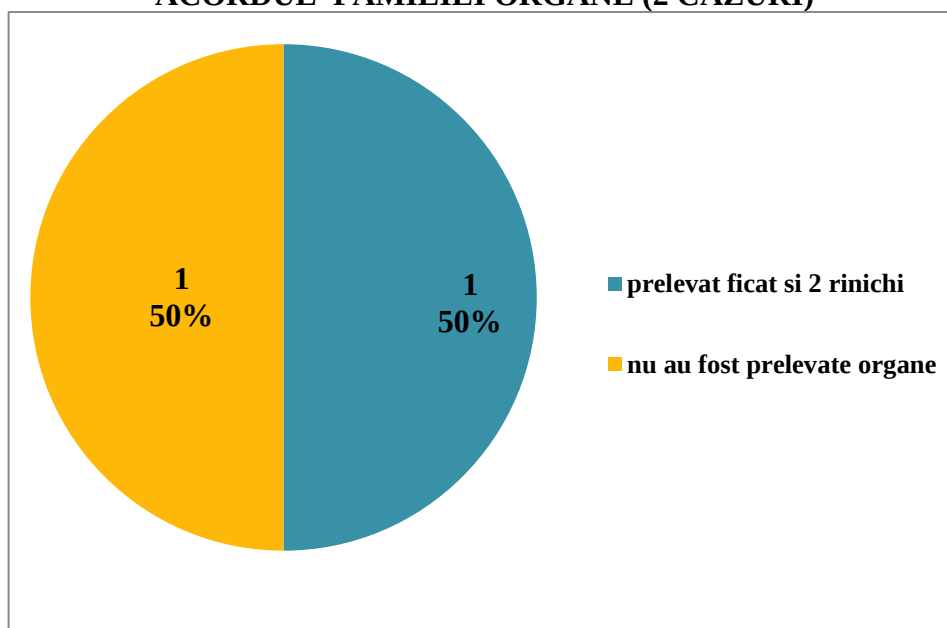

Validarea donatorilor potențiali de organe în moarte cerebrală

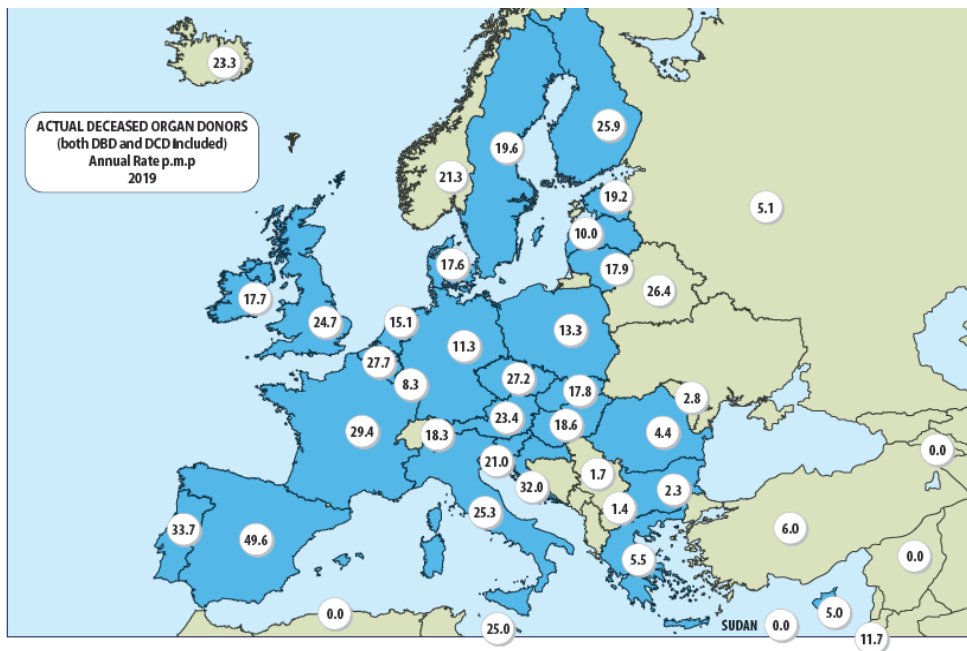
TOTAL CAZURI VALIDATE (8 CAZURI)

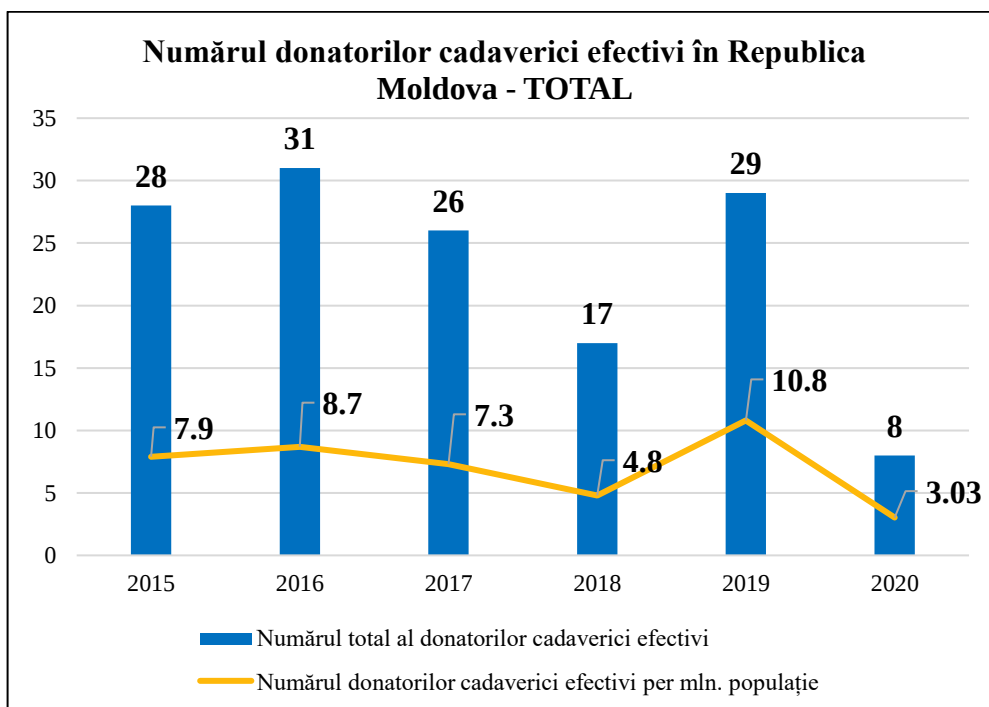
ACORDUL FAMILIEI ORGANE (2 CAZURI)

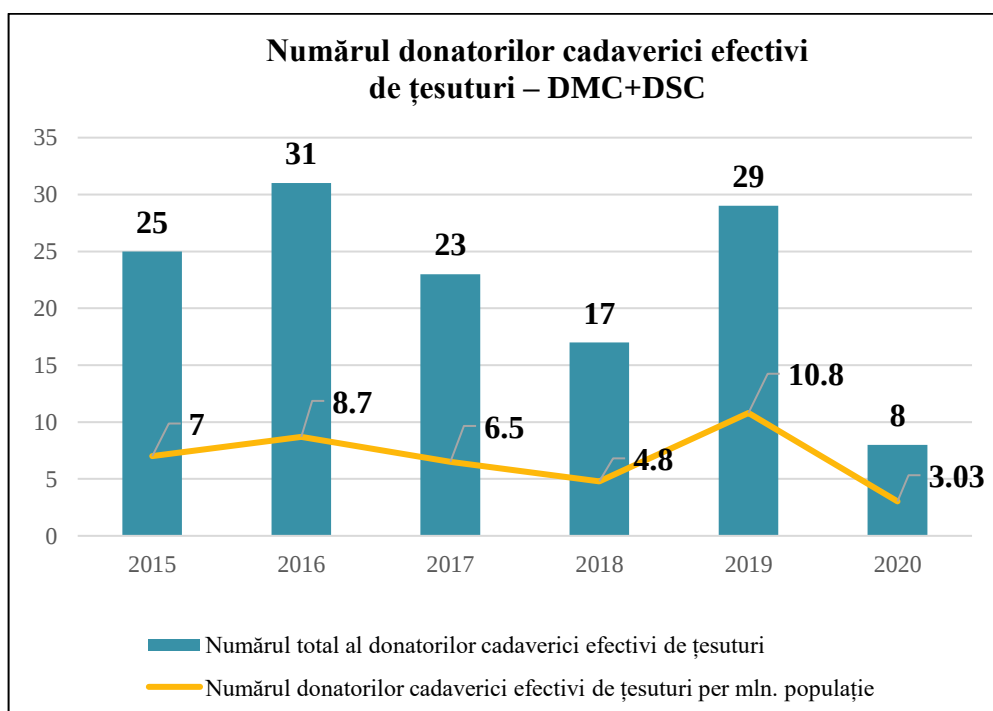
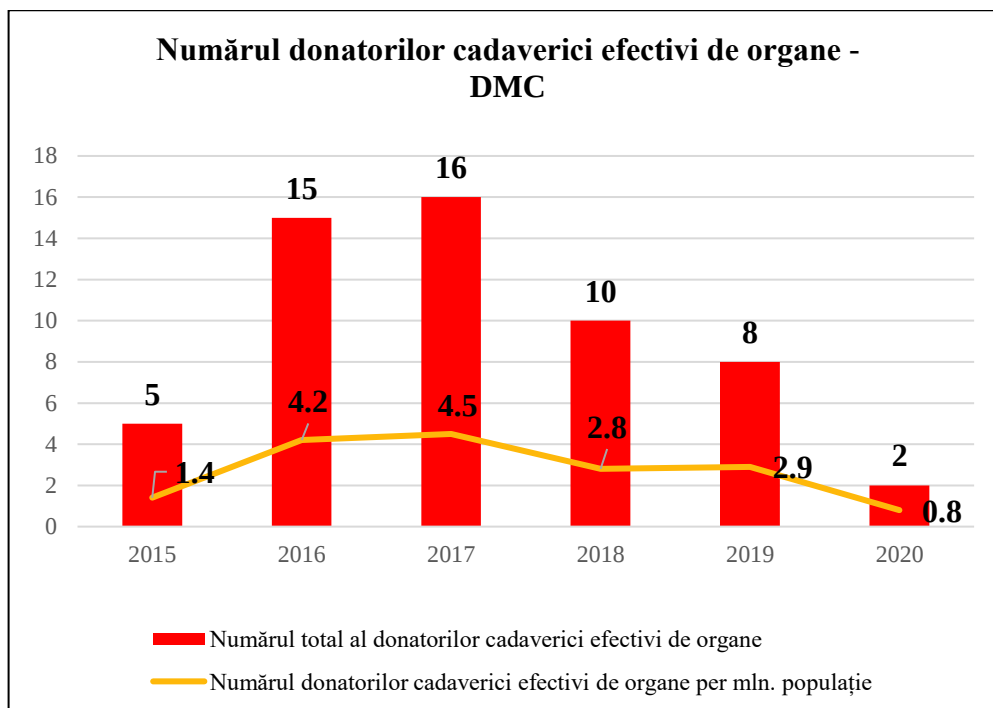

Rata anuală a donatorilor de organe efectivi (DMC) – 0,8 per mln populație

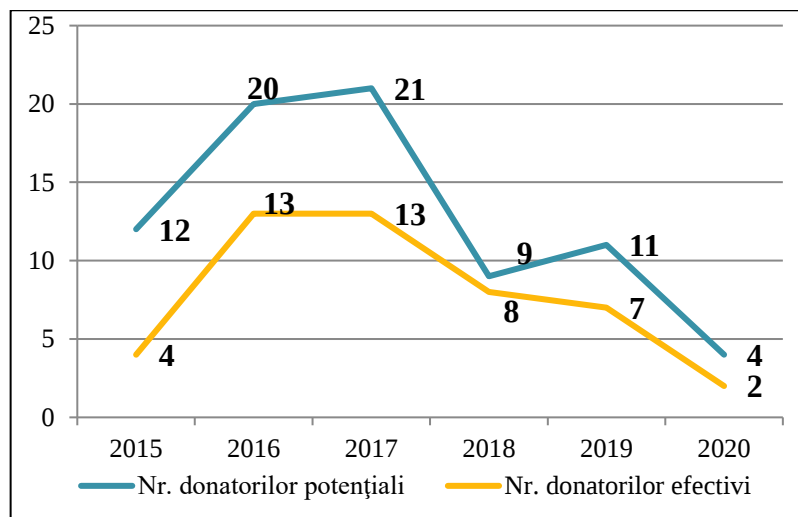

Donatori cadaverici efectivi: DMC, DSC

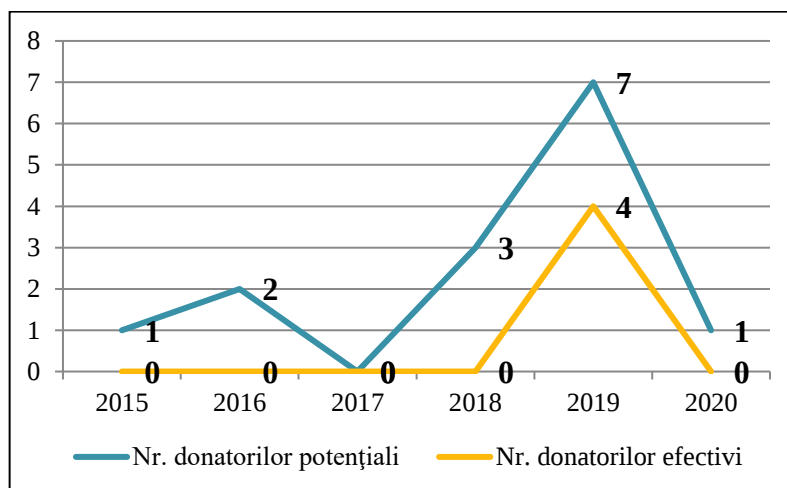

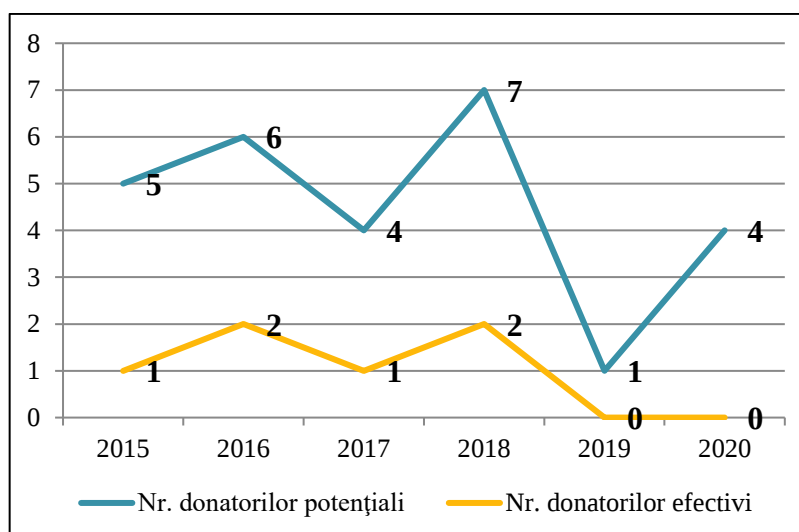
SCM "Sf.Treime" - donatori de organe

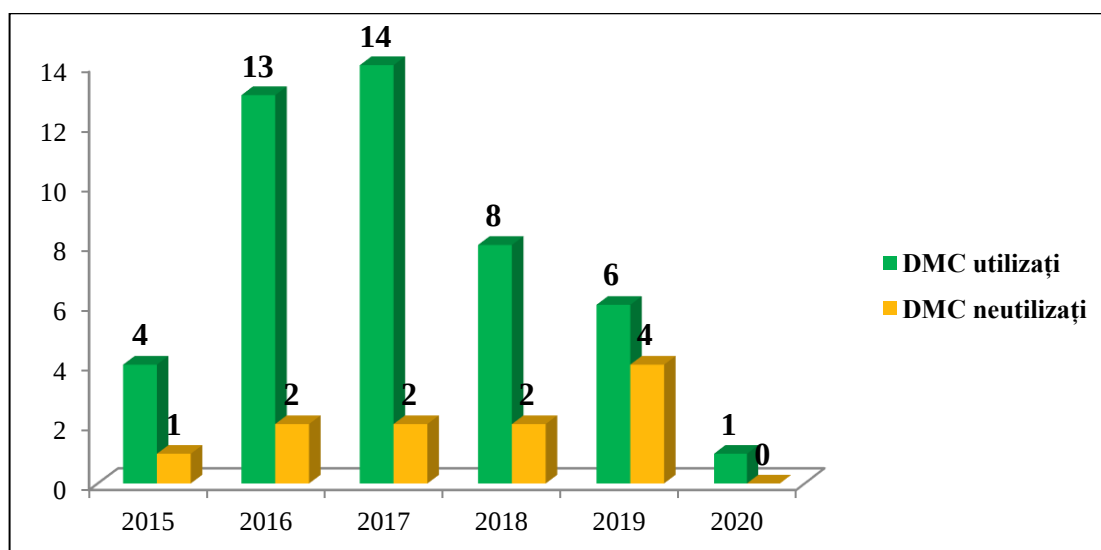
INN - donatori de organe

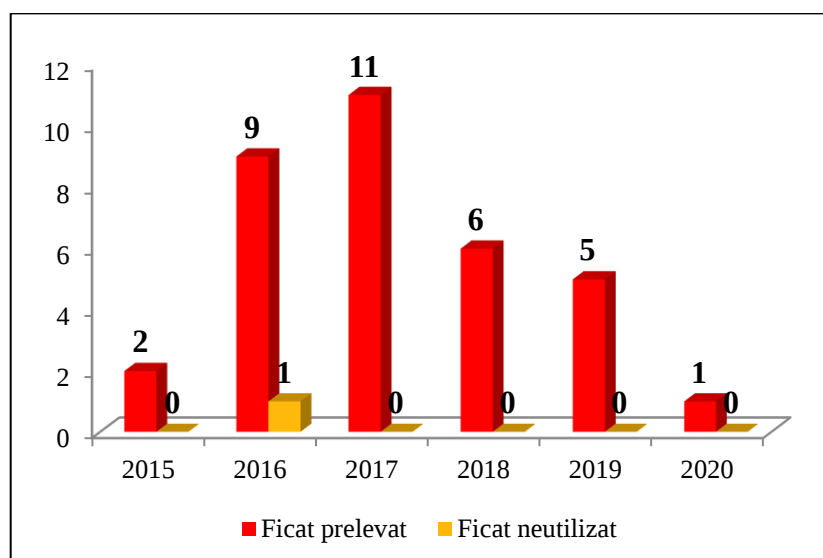
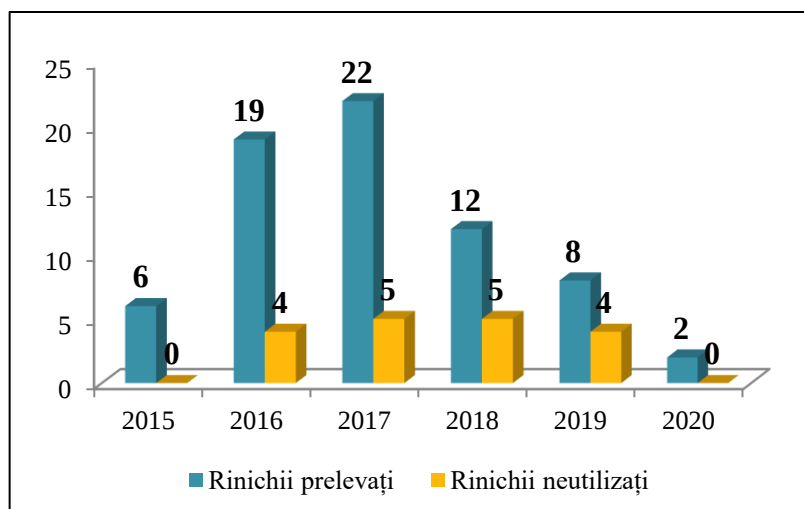
IMU - donatori de organe

**Donatori în moarte cerebrală utilizați (organe prelevate au fost transplantate)
și neutilizați (organele prelevate nu au fost transplantate)**

Organele prelevate și netransplantate

Indicatori de performanță

Agenția de Transplant prin scrisoarea nr. 01-1/240 din 21.08.2019 a intervenit repetat cu propunerea de a completa Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1038 din 23.12.2016 cu privire la aprobarea Listei indicatorilor de performanță a activității instituției medico-sanitare și Regulamentului privind modul de evaluare a indicatorilor de performanță a activității instituției medico-sanitare publice, cu prevederi ce țin de donarea de organe și țesuturi în cadrul instituțiilor medicale autorizate în acest scop.

Astfel, propunem ca pct. 4.3. din Lista indicatorilor de performanță a activității instituției medico-sanitare publice, anexa nr. 1 la ordinul MS nr. 1038 din 23.12.2016, să fie completat cu aliniatul 5) și 6), după cum urmează:

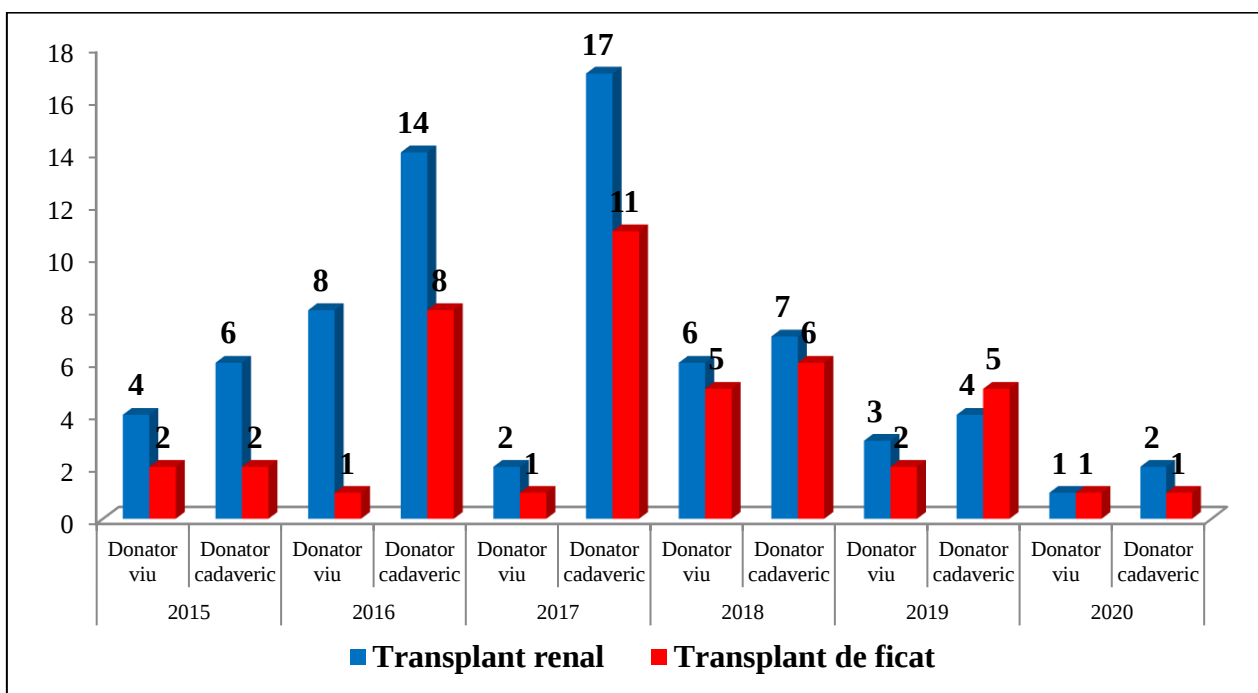
„5) Rata donatorilor efectivi de organe nu mai mică de 5% din numărul total al deceselor în secțiile de reanimare și terapie intensivă.

6) Rata donatorilor efectivi de țesuturi nu mai mică de 2,5% din numărul total al deceselor pe instituție.”

Numărul total al operațiilor de transplant de organe în anul 2020 este următorul:
3 operații de transplant de rinichi (7 în anul 2019): 2 – de la donatori în moarte cerebrală (4 în anul 2019),

2 operații de transplant de ficat (7 în anul 2019): 1 – de la donatori în moarte cerebrală (5 în anul 2019).

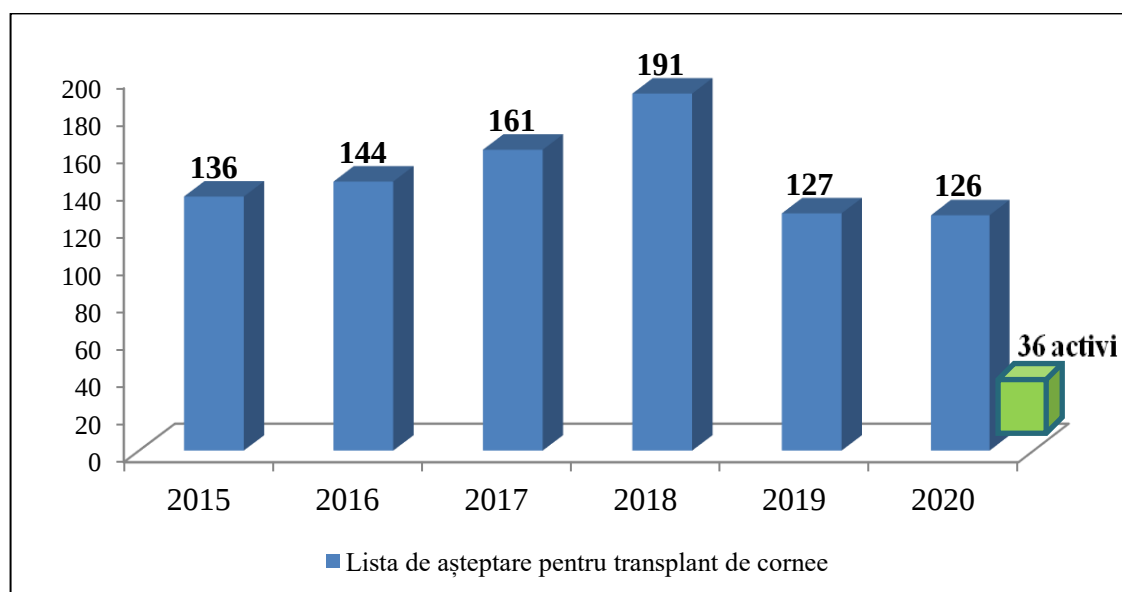
Numărul de transplanturi renale și de ficat efectuate în Republica Moldova de la donator viu și de la donator cadaveric

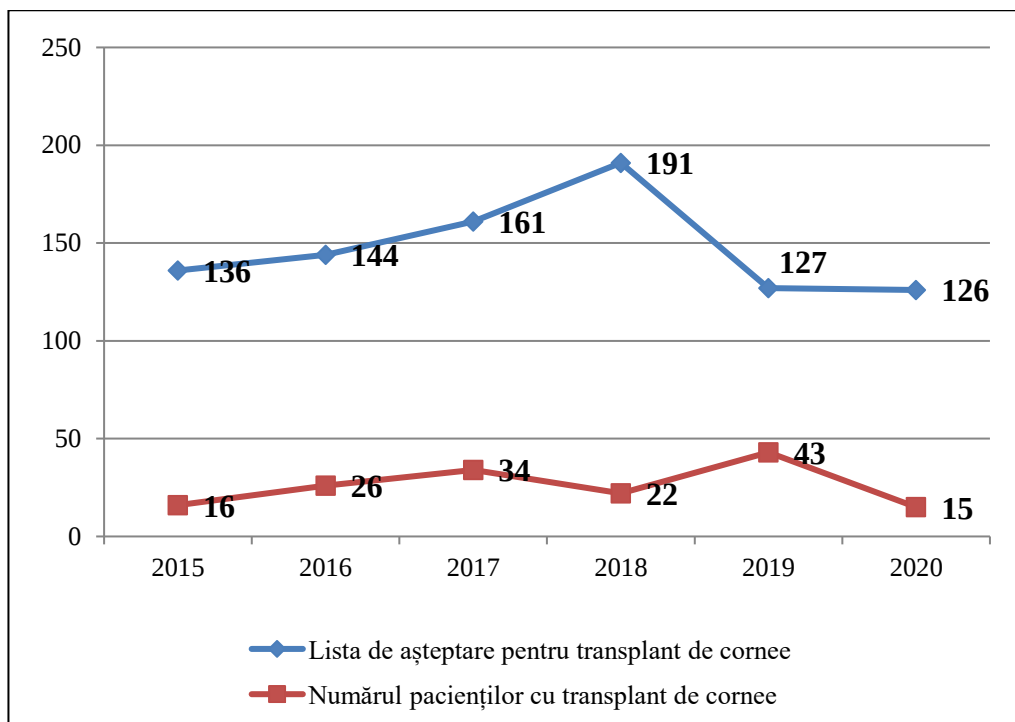
Transplantul țesuturilor în Republica Moldova pentru anul 2020

TIPUL DE ȚESUT	Numărul de primitori transplantati			Numărul de țesuturi transplantate	Numărul operațiilor de transplant
	Copii (<15 ani)	Adulți	Total		
Piele, cm2 (unități)	0	11 (inclusiv 2 retransplant)	11	17202 (116)	9
Cornee, unități	0	15	15	15	15
Os, unități	16	49	65	193	65
Membrană amniotică, cm2 (unități)	0	81 (inclusiv 33 retransplanturi + multițesut)	81	4055 (129)	114
TOTAL 2020	16	156 (inclusiv 35 retransplanturi + multițesut)	172	21257 (453)	203
TOTAL 2019	28	195 (inclusiv 9 retransplanturi, 1 multițesut)	223	18921 (552)	232
TOTAL 2018	43	180 (inclusiv 14 retransplanturi, 7 multițesuturi)	223	22384 (649)	244

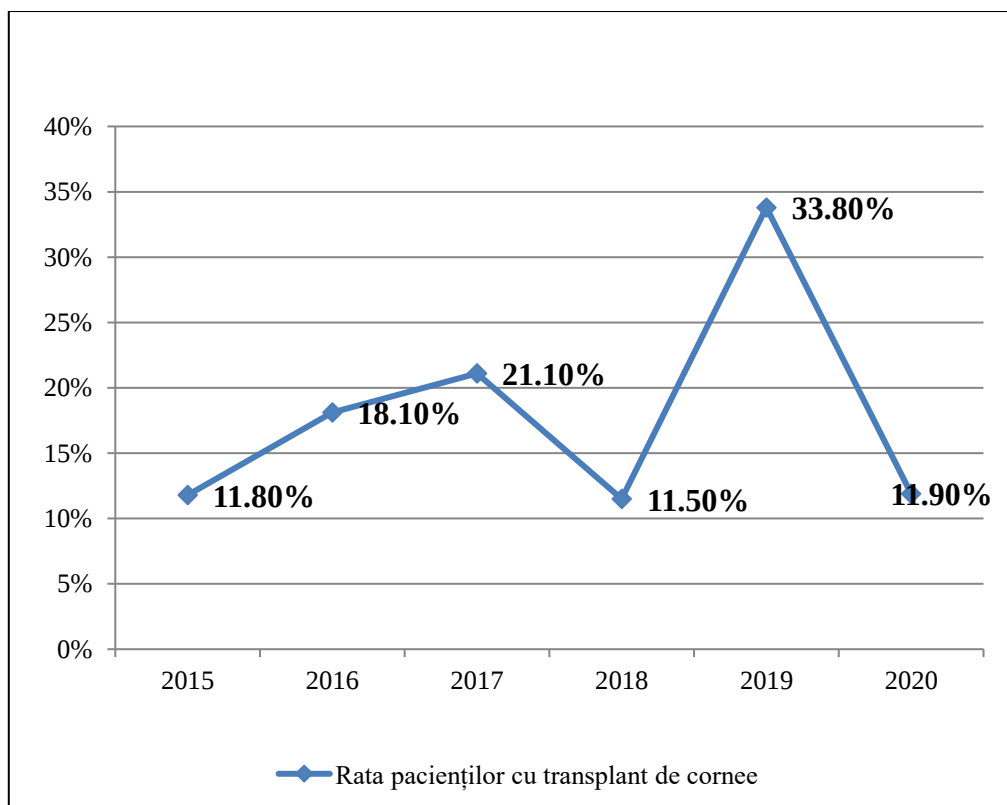
Transplantul de cornee pentru anul 2020

Lista de așteptare pentru transplant de cornee și numărul pacienților transplantați

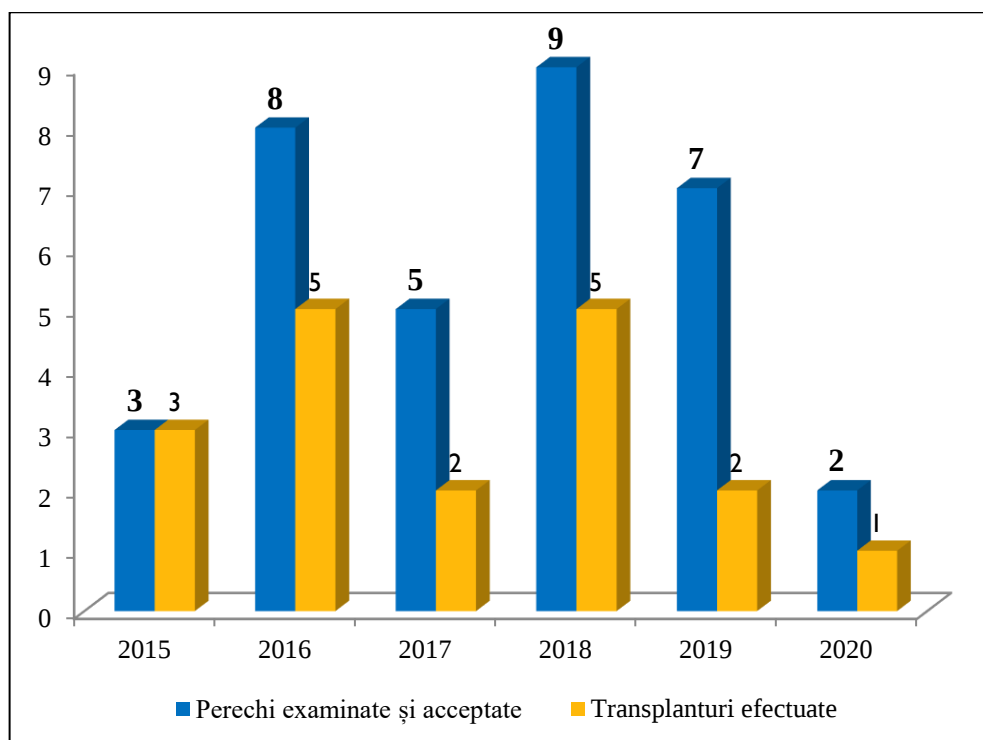

Rata pacienților cu transplant de cornee

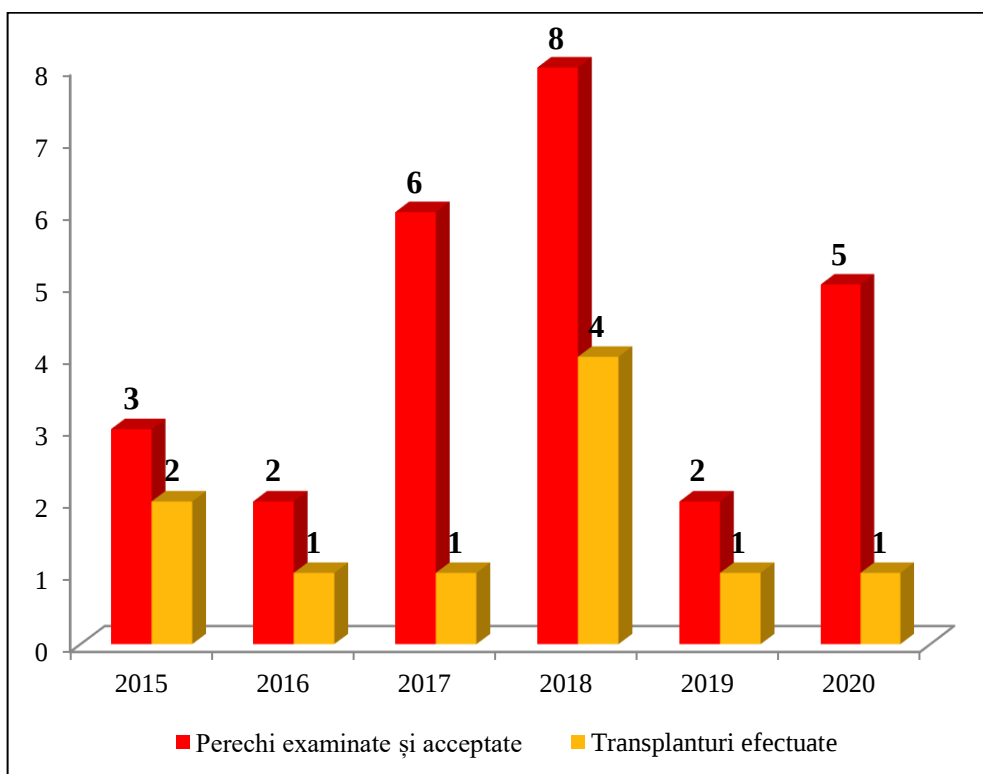

Activitatea Comisiei independente de avizare

Transplant renal

Transplant hepatic

Indicatori de progres și performanță

Nr. Tx realizate/Nr. Tx programate x 100%

Transplant de organe	Nr. transplanturi programate	Nr. transplanturi realizate	Indicator de performanță
Transplant renal	30	3	10%
Transplant hepatic	15	2	13,3%

Indicatori de progres și performanță

Nr. Tx realizate/Nr. Tx programate x 100%

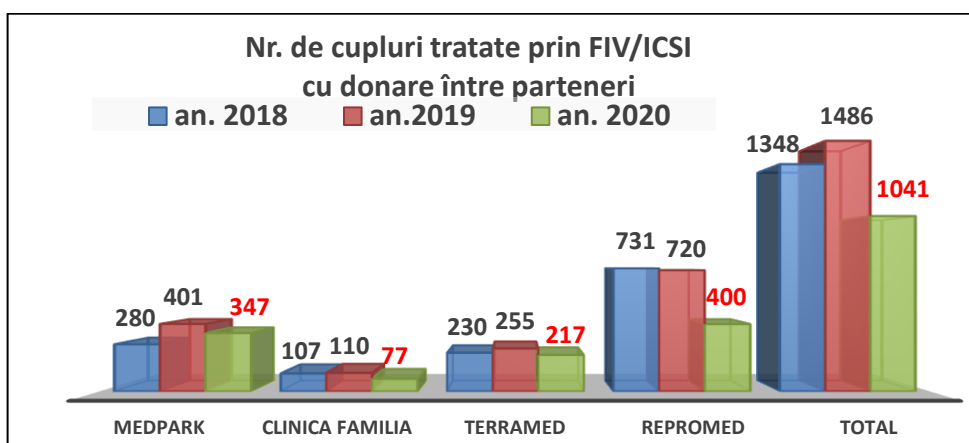
Transplant de țesut	Nr. transplanturi programate	Nr. transplanturi realizate	Indicator de performanță
Transplant de țesut	200	203	101,5%
Transplant de cornee	40	15	37,5%

Monitorizarea și verificarea rezultatelor operațiilor de transplant

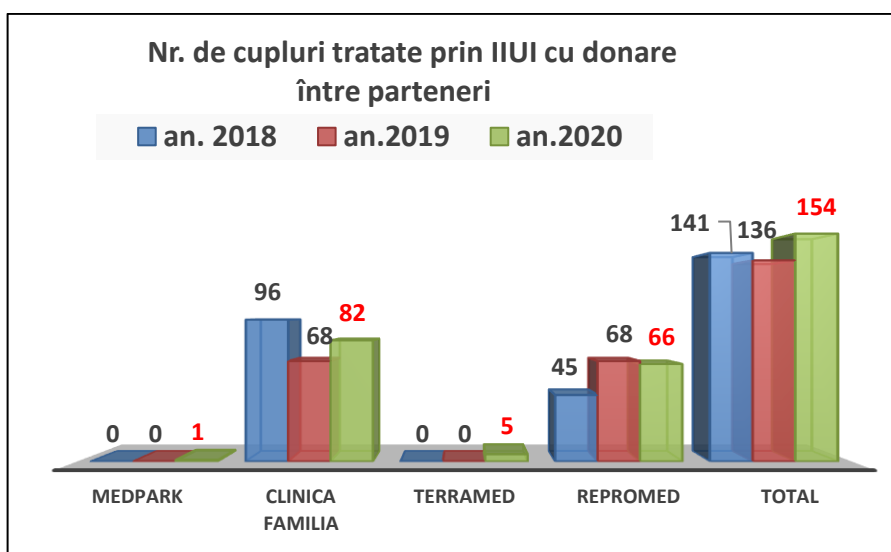
(note informative de la echipele medico-chirurgicale)

Tip transplant	Data transplant	Cod SIA primitor	Tip donator	Tip IAG/RAG	Data IAG/RAG	Cauza/ Acțiuni întreprinse
Renal	04.01.2020	101516	DMC (103887)	Deces	05.02.2020	Pneumonie prin Klebsiella pneumoniae, complicată cu disfuncție multiplă de organe.
Hepatic	11.09.2020	104093	DViu	Deces	22.09.2020	Tromboza v. porta

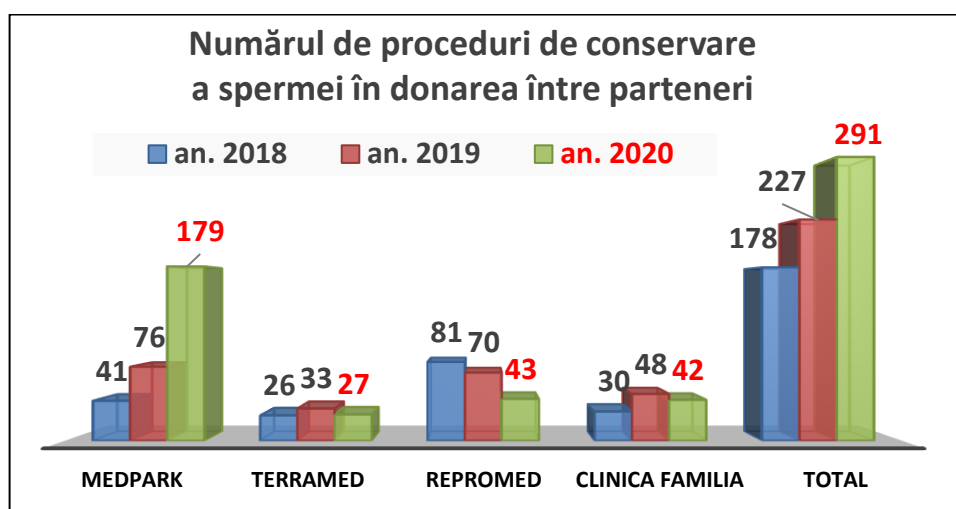
➤ **Monitorizarea de către Agenția de Transplant a activităților de reproducere umană asistată medical**

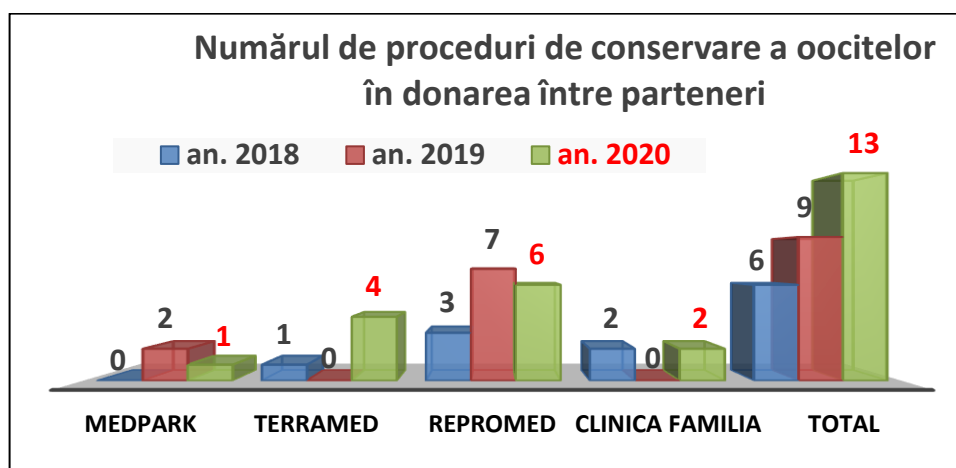
- Analiza datelor raportate conform modelului formularelor Registrului EUROCEt de către instituțiile medicale cu activități de reproducere umană asistată medical (RUAM) denotă, că dinamica numărului de cupluri tratate prin FIV/ICSI în donarea între parteneri, pentru an. 2020, a suferit o scădere evidentă în toate instituțiile medicale care desfășoară activități de reproducere asistată:
- ✓ Astfel, per total în instituțiile cu activități RUAM, numărul de cupluri tratate a fost de 1041 cupluri, relatând o scădere cu 445 de cupluri tratate, și care a constituit un spor negativ de (-30%) față de 1486 de cupluri tratate în anul 2019.
- ✓ Această scădere remarcată este la direct condiționată de situația epidemiologică cauzată de pandemia COVID-19, care prezintă o provocare globală pentru sistemul de sănătate, inclusiv, și pentru activitățile naționale de reproducere asistată.
- Utilizarea Inseminării Artificiale (IA) și anume, Inseminarea Intra Uterină cu Sperma Soțului (IIUSS), este o metodă de tratament practică mai pe larg de două clinici: „Clinica Familia” S.R.L. și „Clinica Repromed” S.R.L.

- ✓ În anul 2020, numărul de cupluri tratate cu IASS per total în instituțiile medicale cu activități RUAM, s-a menținut la nivel anilor precedenți, și chiar a înregistrat o creștere neînsemnată (154 de cupluri tratate, cu 18 cazuri mai mult față de anul 2019), ceea ce a constituit un spor de +13% în anul de raportare față de anul 2019.
- ✓ În anul 2020, „Spitalul TerraMed” și „Spitalul Internațional Medpark”, au efectuat încercare să utilizeze în instituțiile lor IA cu sperma proprie cuplului (5 cupluri tratate în „Spitalul TerraMed” și respectiv, 1 cuplu tratat cu IASS în „Spitalul Internațional Medpark”).

- În anul 2020 în toate clinicile RUAM, numărul de proceduri de congelare a spermei pentru FIV s-a diminuat în diferite proporții, cu excepția Clinicii Medpark, în care se observă o creștere cu 103 proceduri de conservare față de anul precedent, constituind un spor pozitiv semnificativ cu +135,5%, ceea ce a contribuit și la creșterea numărului de proceduri de conservare a spermei per total pe instituții (291 proceduri), cu 64 proceduri mai multe, sau cu +28,2% față de anul 2019.

- Numărul de proceduri de conservare a ovocitelor în donarea între parteneri este neînsemnată și toate clinicile RUAM preferă să fertilizeze ovocitele proaspete, cu excepția cazurilor, când din anumite motive se procedează la congelarea ovocitelor după aspirație, amânându-se fertilizarea lor. Per total, în instituțiile RUAM, se observă

creșterea în timp a numărului de conservări de la 6 proceduri de congelare a ovocitelor în an.2018, la 13 proceduri în 2020.

- **Activități reproductive cu embrioni, total per instituții RUAM (Tab.1)**

Total activități reproductive cu embrioni în instituțiile RUAM	an. 2018	an. 2019	Dinamica spor, %	an. 2020	Dinamica spor, %
Numărul de proceduri de crioconservare a embrionilor	548	657	+19,9	564	-14,2
Numărul de transferuri de embrioni (TE proaspeți și congelați)	1301	1515	+16,4	1177	-26,3

Activitățile reproductive cu embrioni, total per instituții RUAM (conform Tab.1), relatează că, aceste activități:

- ✓ au avut un spor pozitiv în anul 2019 (+19,9%) în cazul numărului de proceduri de conservare a embrionilor, și respectiv, (+16,4%) în cazul numărului de transferuri de embrioni, față de anul 2018;
- ✓ în anul de raportare 2020, se observă un spor negativ (-14,2%) pentru numărul de proceduri de conservare a embrionilor, cât și pentru numărul de transferuri de embrioni (proaspeți și congelați), care a constituit un spor (-26,3%) față de anul 2019. Aceasta, deasemenea, este o reflectare a situației pandemice, cu care s-a confruntat inclusiv, și asistența de reproducere asistată.

- **Activitate de donare și numărul donatori non parteneri de gameți și embrioni în clinicile RUAM**

Tab.2 Numărul de donatori de celule reproductive în instituții RUAM pentru an. 2018-2019-2020

	an. 2018			an. 2019			an. 2020		
	Spermă	Ovocite	Embrioni	Spermă	Ovocite	Embrioni	Spermă	Ovocite	Embrioni
Clinica Medpark	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Clinica Familia	2	2	0	1	3	1	2	2	0
Clinica TerraMed	2	0	0	1	0	0	0	0	0
Clinica Repromed	0	13	0	0	11	0	0	7	0
Total per instituții RUAM	4	15	0	2	14	1	2	9	0

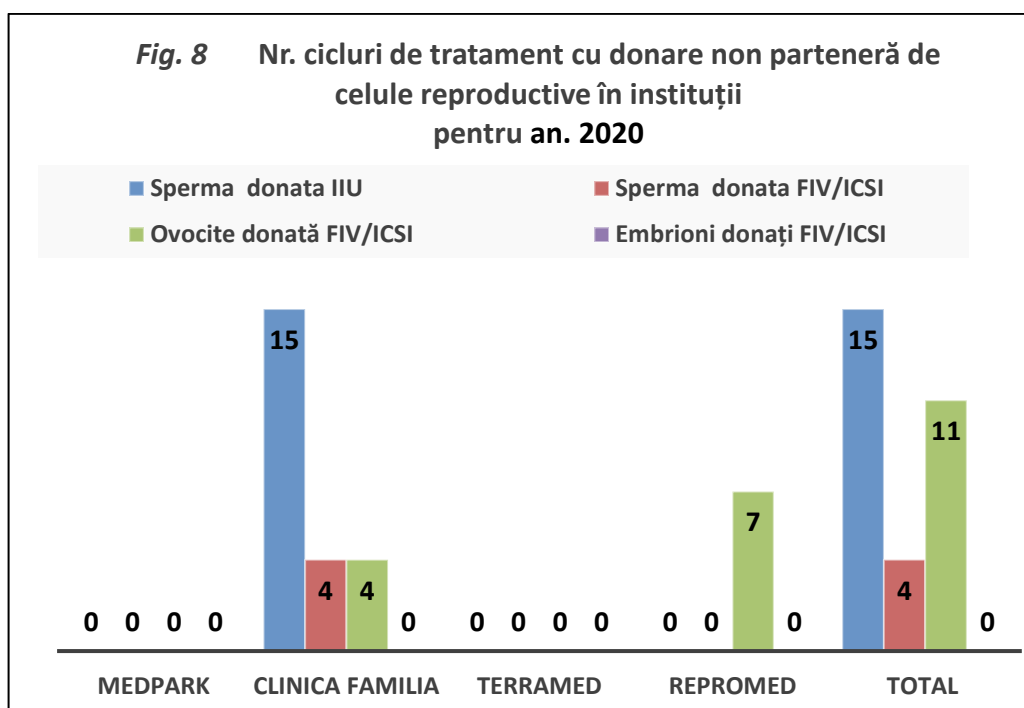
Tab.3 Numărul de donări de celule reproductive instituții pentru an. 2018-2019-2020

Tab.3	an. 2018			an. 2019			an. 2020		
	Spermă	Ovocite	Embrioni	Spermă	Ovocite	Embrioni	Spermă	Ovocite	Embrioni
Clinica Medpark	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Clinica Familia	4	2	0	2	3	1	5	2	0
Clinica TerraMed	2	0	0	1	0	0	0	0	0
Clinica Repromed	0	13	0	0	11	0	0	7	0
Total per instituții RUAM	6	15	0	3	14	1	5	9	0

Analiza Tab.2 și Tab.3 denotă o activitate redusă de donare și donatori non parteneri de gameți și embrioni în clinicile RUAM:

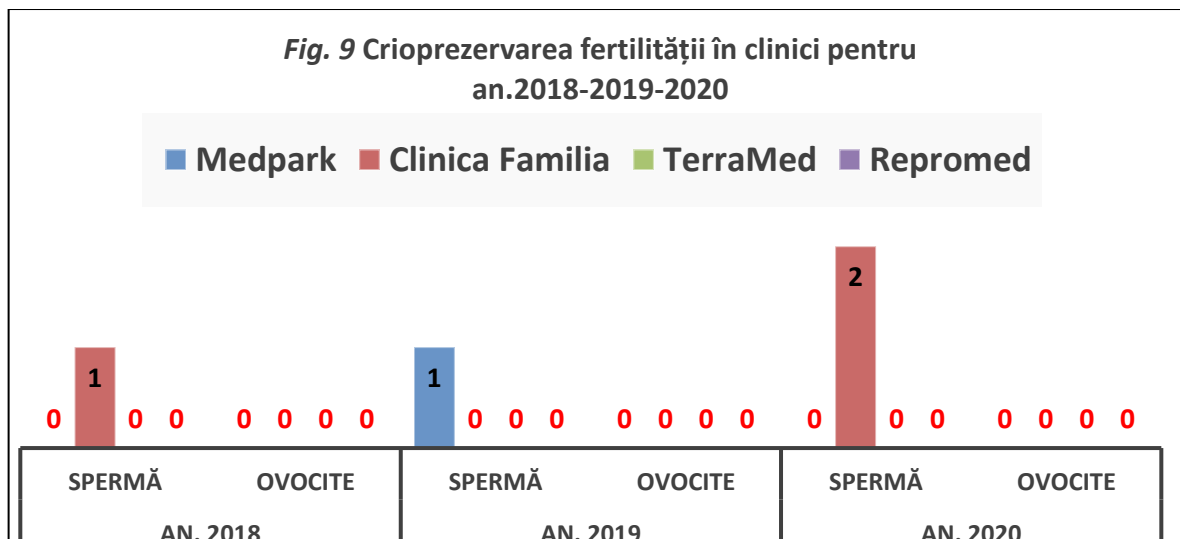
- ✓ *Clinica Medpark*, are „0” pe linie, aici lipsesc activitățile de donare și utilizarea tehnologiilor de reproducere asistată (TRA) cu donatori non parteneri de celule reproductive;
- ✓ În *Clinica Repromed*, unde se utilizează donarea neanonimă (înrudită) de oocite, lipsește donarea de spermă și embrioni;
- ✓ La fel, și în *Clinica Terramed*, care în an.2018-2019 au făcut câteva încercări modeste de recrutare a donatorilor de spermă, dar este absentă donarea de ovocite și embrioni;
- ✓ *Clinica Familia*, pe parcursul anilor raportați, încearcă să abordeze modest toate tipurile de donare non parteneră a gameților, și chiar în an. 2019, au efectuat o tentativă de TRA cu embrion de la terț donatori.
- ✓ *Cauze pentru această situație sunt multiple*: costuri suplimentare, procedura laborioasă și responsabilă de recrutare, selectare și investigarea donatorilor anonimi, donarea voluntară și neremunerată.

- **Nr. cicluri de tratament cu donare non parteneră de celule reproductive în instituții pentru an. 2020**

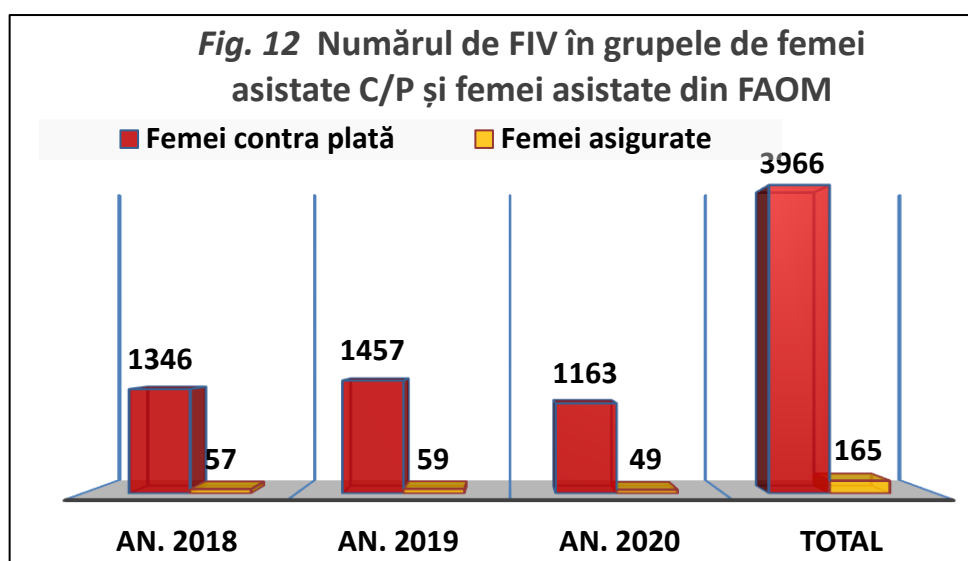

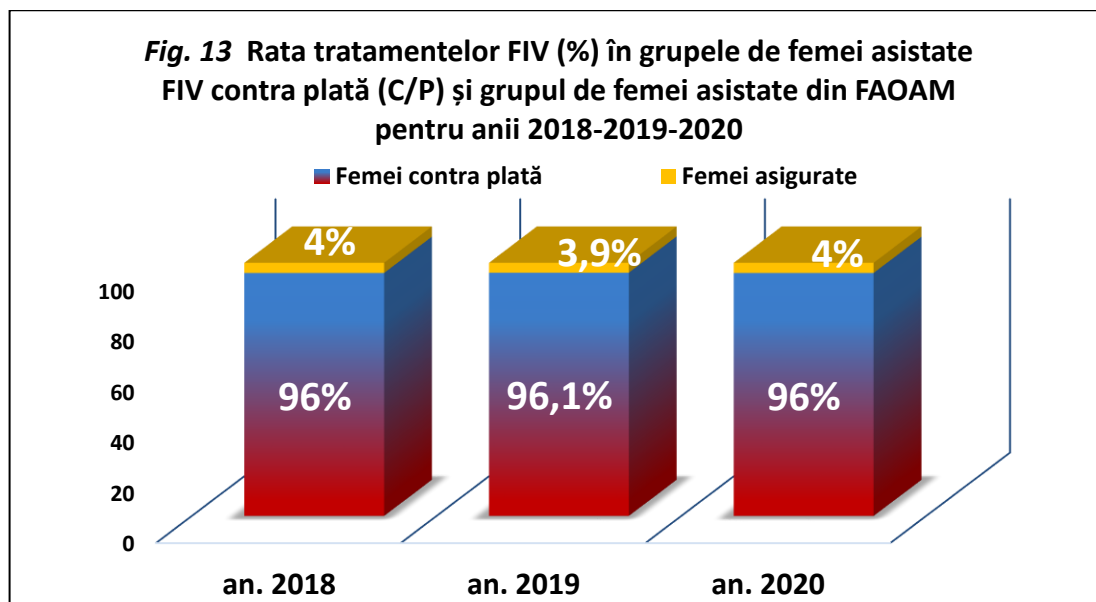
- ✓ Ciclurile de reproducere asistată cu utilizarea celulelor reproductive donate non partener este foarte scăzută din cauza activităților de donare non parteneri insuficientă.
- ✓ Două clinici (Clinica Familia și Repromed) efectuează tratamente cu ovocite donate de la donatoare înrudite, pe când sperma de la donatori non parteneri este utilizată numai de Clinica Familia pentru IIUSD și pentru FIV/ICSI cu spermă donată.

- **Crioprezervarea fertilității în clinici pentru an. 2018-2019-2020**

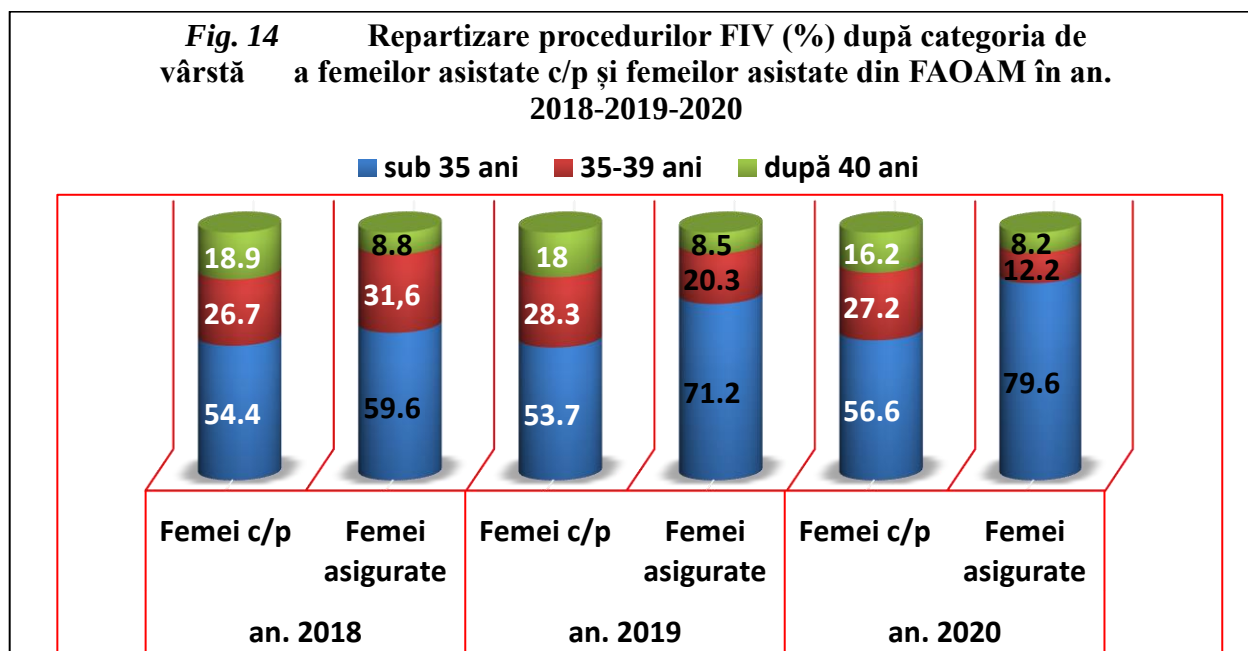

- ✓ Activitatea de crioprezervare a fertilității din motive medicale este foarte neînsemnată. Numai două Instituții medicale RUAM pe parcursul a trei ani (2018-2019-2020) au conservat sperma bărbaților din motive medicale (Medpark- 1 procedură, Clinica Familia SRL – 3 proceduri);
 - ✓ Nu s-au întreprins nici o tentativă de preservarea fertilității la femei.
 - ✓ Consider, că motivul unei activități foarte scăzut de preservarea fertilității, ar fi legat cu lipsa de informare a pacientelor care sunt supusi la tratamente gonadotoxice din motive medicale pe parcursul întregului lanț de asistență medicală (medici de familie, medici specialiști: obstetricieni-ginecologi, medici oncologi ect.).
- **Proceduri FIV în grupele de femei asitate contra plată (C/P) și femeilor cu prestarea serviciilor din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOM), conform raport statistic nr.32 C-săn**

- ✓ Pe parcursul anilor raportați (an. 2018-2019-2020), rata tratamentelor FIV în grupele de femei asistate FIV C/P a constituit 96%, iar în grupul de femei asistate din FAOAM, a avut o rată stabilă de aproximativ **4,0%**;
- ✓ Cu siguranță, rată femeilor asistate din FAOAM este foarte mică, în contextul unui spor natural negativ și reducerii ratei fertilității totale a populației de 1,2-1,3 copii/femeie, sub nivelul de înlocuire a generațiilor, cauzată icv. și de problemele de infertilitate a cuplului, în care unica rezolvare terapeutică este reproducerea sistată medical.
- **Repartizare procedurilor FIV (%) după categoria de vârstă a femeilor asistate c/p și femeilor asistate din FAOAM în an. 2018-2019-2020, conform raport statistic nr.32C-săn**

- ✓ % numărul de proceduri FIV la femeile asistate C/P cu vârsta sub 35 ani, a fost relativ stabil și a constituit în jur de 54 -56 % pe parcursul anilor 2018-2019-2020, pe când la femeile asigurate *din acest contingent de vârstă* beneficiare de FIV din *FAOAM* a crescut cu 20%, de la 59,6% (an.2018) până la 79,6 (an. 2020).
- ✓ Procedurile FIV la femeile cu vârsta între 35 - 39 ani asistate C/P, a fost relativ stabile și-a constituit ≈ 27 -28%, iar la femeile asigurate (FA) din acest contingent, beneficiare de asistență FIV din *FAOAM* s-a micșorat evident de la 31,6 % până la 12, 2% (-19,4%).
- ✓ FIV în grupul de femei asistate C/P cu vârsta după 40 ani s-a diminuat nesemnificativ de la 18,9% (an. 2018) până la 16,2% (an. 2020), precum și în grupul de femei asistate din *FAOAM*, această diminuare a fost neînsemnată de la 8,8% , la 8,2%.
- ✓ Aceste diferențe procentuale a asistenței FIV în diferite categorii de vârstă, remarcate în grupele de femei asistate FIV C/P și grupul de femei asistate din *FAOAM*, relatează despre o selecție mai riguroasă pe criteriile de vârstă în grupul de femei cu prestarea serviciilor de Fertilizare in vitro din *FAOAM*.
- **Proceduri FIV și sarcini survenite la femeile tratate în instituții RUAM în an. 2020, conform raport statistic nr.32 C-săn**

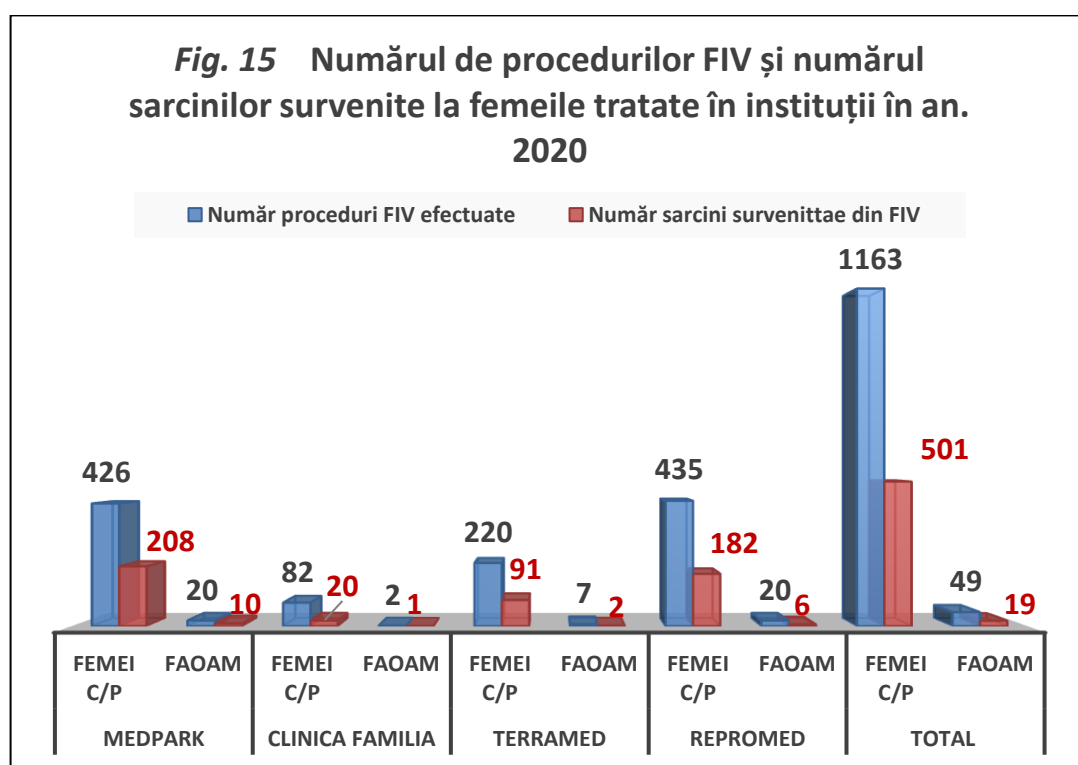
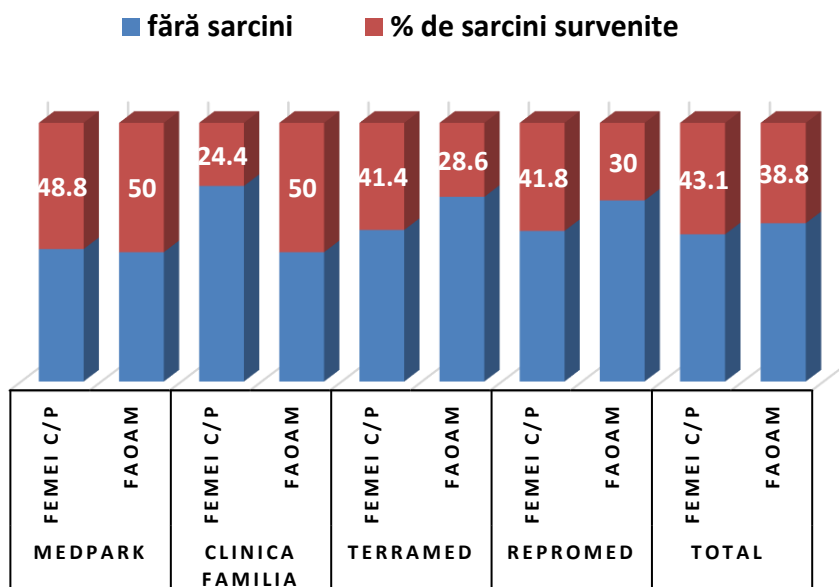
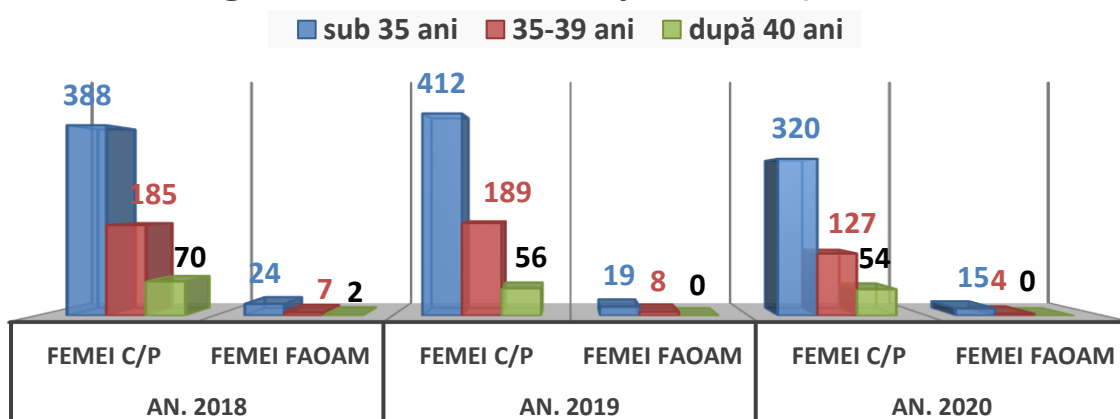

Fig. 16 Rata totală a sarcinilor survenite la femeile tratate în instituții în an. 2020

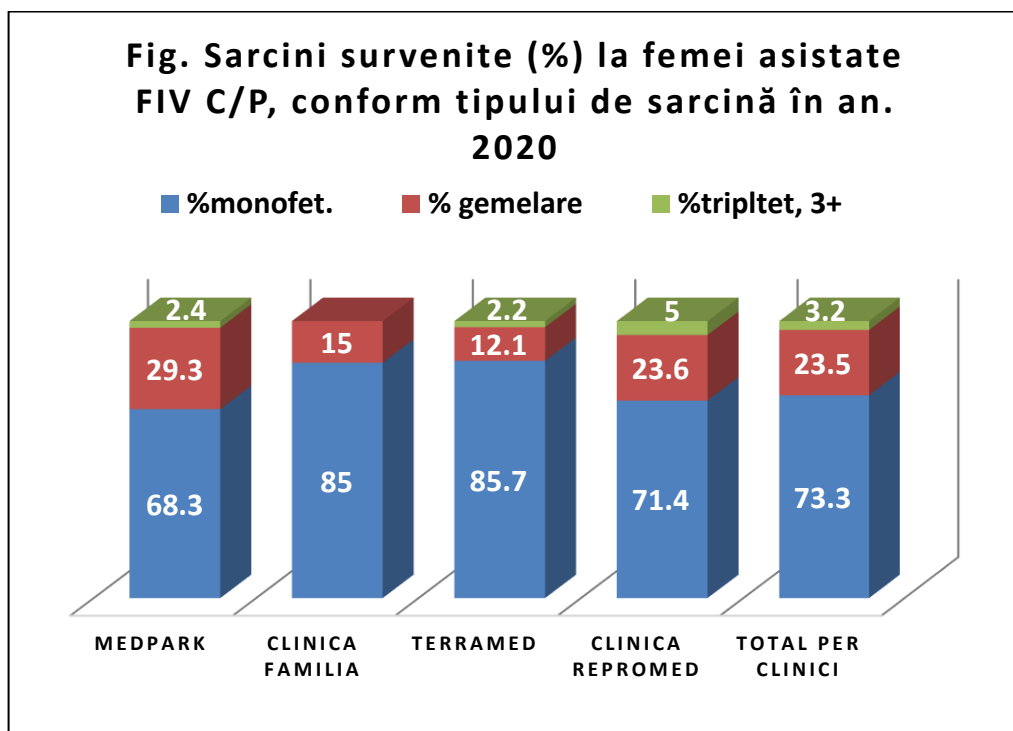
- ✓ Conform datelor raportate (*raport statistic nr.32 C-săn*), cea mai mare rată de sarcini survenite în ambele grupe tratate, se pare că s-a înregistrat în instituția Medpark, cu 48,8% de sarcini survenite în gupa de femei deservite c/p și respectiv, 50% în grupa de femei tratate din FAOAM;
- ✓ Cea mai mică rată de sarcini survenite s-a înregistrat în grupa de paciente asistate FIV c/p în Cl. Familia (24,4%);
- ✓ Per total, în instituțiile RUAM, în anul 2020, rata de sarcini survenite în grupa de femei asistate FIV c/p a constituit 43,1%, iar în grupa femeilor asistate din FAOAM a fost de 38,8%.
- **Total sarcini survenite după FIV în categoriile de vârstă total deservite per instituțiile RUAM, conform raport statistic nr.32 C-săn**

Fig.18 Numărul de sarcini survenite după FIV în categoriile de vârstă, total per instituții RUAM

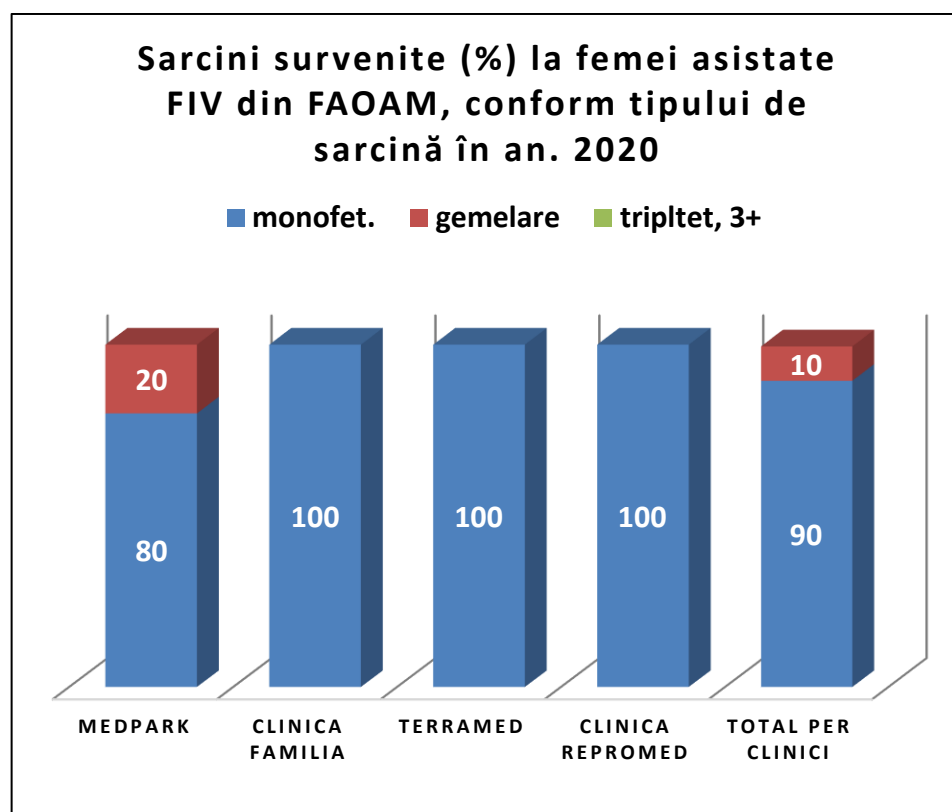

Tab.4 Vârsta femeilor	an. 2018				an. 2019				an. 2020			
	Femei c/p		Femei FAOAM		Femei c/p		Femei FAOAM		Femei c/p		Femei FAOAM	
	Nr.sarc.	%	Nr.sarc	%	Nr.sarc	%	Nr.sarc	%	Nr.sarc	%	Nr.sarc	%
	surv.	sarcini	surv.	sarcini	surv.	sarcini	surv.	sarcini	surv.	sarcini	surv.	sarcini
sub 35 ani	388	60,3	24	72,7	412	62,7	19	70,4	320	63,9	15	78,9
35-39 ani	185	28,8	7	21,2	189	28,8	8	29,6	127	25,3	4	21,1
după 40 ani	70	10,9	2	6,1	56	8,5	0	0	54	10,8	0	0
Total	643	100%	33	100%	657	100%	27	100%	501	100%	19	100%

- ✓ Analiza datelor raportate de instituțiile RUAM (Tab. 4) dovedește că % sarcinilor survenite în categoria de vârstă sub 35 ani, în grupa de femei asistate FIV c/p a crescut de la 60,3% (an.2018) până la 63,9% (an.2020), iar în aceeași categorie de vârstă, dar în grupa femeilor tratate FIV din FAOAM % sarcinilor a fost și mai mare, 70,4% în an. 2019 și a crescut la 78,9% în an.2020. Acest % crescut este legat cu selecția riguroasă a pacienților din această grupă.
- ✓ Cel mai mic procent de sarcini survenite, este evident că se atestă în categoria de vârstă după 40ani, înscrind o cotă de 10,9% din totalul de sarcini înregistrate în an. 2018, iar din grupa de femei asistate FIV din FAOAM, în anul 2020, total per instituții RUAM au fost selectate penru FIV numai 4 cupluri, și care n-au înregistrat sarcini clinice.
- Sarcini survenite (%) la femei conform tipului de sarcină în an. 2020, conform raport statistic nr.32 C-săn

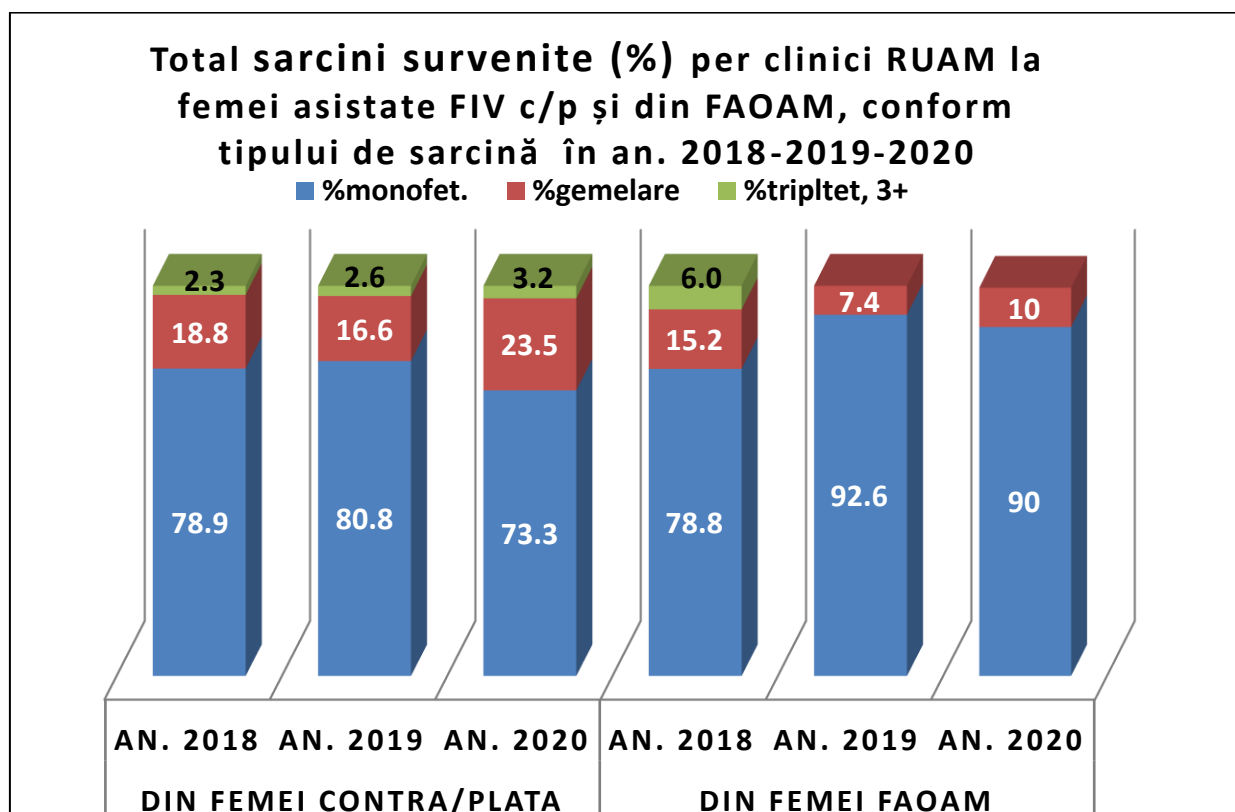

- ✓ Conform tipului de sarcină în grupa femeilor asistate FIV C/P (Fig.), în anul 2020, cota cea mai mare de sarcină monofetală a fost raportată de Clinica Familia și Terramed (85,0 % și respectiv, 85,7%).
- ✓ Cea mai mare cotă de sarcină multiplă au raportat instituțiile Medpark (sarcină gemelară- 29,3% și sarcină cu tripleți- 2,4%), urmată de Cl. Repromed (sarcină gemelară- 23,6% și sarcină cu tripleți- 5,0%).

- ✓ În grupa femeilor asistate FIV din FAOAM, în anul 2020, rata sarcinilor monofetale a constituit 100%, în toate instituțiile RUAM, în afară de Medpark, unde 20% din sarcinile survenite au fost sarcini multiple- gemelare.
- ✓ Reduceri de embrioni în an. 2020 au fost înregistrate 3 cazuri (Cl. Repromed-2, Terramed-1 caz), conform raport statistic nr.32 C-săn.

Total sarcini survenite (%) per clinici RUAM, conform tipului de sarcină în an. 2018-2019-2020

- ✓ Total per clinici, sarcini survenite (%) în grupa femeilor asistate FIV C/P, conform tipului de sarcină în an. 2018-2019-2020, dovedește că cota sarcinii monofetale s-a diminuat de la $\approx 79-81\%$, în anii 2018-2019 la $73,3\%$ în an. 2020, ceea ce inevitabil a dus la creșterea semnificativă a sarcinilor multiple în anul 2020 (sarcini gemelare - $23,5,0\%$ și respectiv, *tripleți* - $3,2\%$).
- ✓ În grupa femeilor asistate FIV din FAOAM (Fig.), în anii 2018-2019- 2020, cota sarcinilor monofetale a crescut de la $78,8\%$ (an.2018), la $92,6\%$ în 2019, și respectiv la 90% în an. 2020.
- ✓ Sarcinile survenite după tratamentul FIV sunt stabilite clinic și prin examen ultrasonografic. Nu toate clinicile RUAM urmăresc în timp dezvoltarea sarcinilor și nu toate cunosc cu ce se soldează tratamentul aplicat (pierderea sarcinii, naștere prematură, naștere în termen, nașterea mort născuților sau vii născuți).

III. PRINCIPALELE PREVEDERI A PROGRAMULUI NAȚIONAL TRANSPLANT PENTRU ANUL 2020

La **Obiectivul specific 3**: “Fortificarea și extinderea serviciului de coordonare a transplantului” din Programul național de transplant pentru anii 2017-2021, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 258 din 28.04.2017, în vederea bunei organizări și desfășurării a activităților de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane în scopuri terapeutice,

precum și a realizării pct. 3.2. "Crearea rețelei naționale de coordonare a prelevării de organe și țesuturi, extinderea instituțiilor medicale autorizate și crearea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul)" la Planul de acțiuni al Programului au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- ✓ Elaborarea proiectului de Ordin al MSMPS "**Rambursarea** IMSP autorizate pentru activități de prelevare de țesuturi umane în scopuri terapeutice de la donator decedat în stop cardiac și respirator, precum și a identificării și evaluării donatorilor potențiali de organe pentru diagnosticul morții cerebrale și menținerea potențialului donator aflat în moarte cerebrală, atribuite pentru identificarea și evaluarea donatorilor potențiali de organe/țesuturi pentru diagnosticul morții cerebrale".
- ✓ Pregătirea proiectelor pentru dotarea SM Bălți și SR Cahul în vederea creării și fortificării Centrelor de Prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul) pentru aplicarea la apelul 2019 – 2020 în cadrul Programului **KUZANONE**.
- ✓ Identificarea pacienților critici eligibili, internați în Spitalele Raionale, cu centralizarea informației la nivelul instituțiilor IMU, INN, SCM "Sfinta Treime", în scopul coordonării deciziilor referitoare la diagnosticul, asistența medicală și transportarea pacienților respectivi prin intermediul serviciului AVIASAN a avut loc în **3 cazuri**, dintre care:
 - 1 pacient a devenit donator efectiv de organe și țesuturi,
 - 2 pacienți a fost transportați din SR (Orhei, Sângerei), moartea cerebrală a fost diagnosticată, 1 caz – refuz din partea familiei, 1 caz – refuzul medicului legist pentru prelevare.

La **Obiectivul specific 4:** "Dezvoltarea și fortificarea capacităților Agenției de Transplant" și a realizării pct. 4.2. "Crearea Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant", pentru lansarea activității Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant, ca centru de excelență în formarea continuă a resurselor umane din instituțiile medico-sanitare în domeniul donării și transplantului de organe, țesuturi și celule umane, este necesar de a obține autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea programelor de studii din partea Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare. În acest scop au fost elaborate:

- ✓ Regulamentul privind organizarea și funcționarea Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului; Curriculele modulare și programele de formare profesională continuă; pentru perfecționările tematice; rapoartele de autoevaluare;
- ✓ Programele perfecționărilor tematice și curriculele au fost avizate la ședința Consiliului Consultativ de pe lângă Agenția de Transplant din 14.01.2020, aprobat într-o nouă componență prin Ordinul Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr. 1458 din 19.12.2019;

- ✓ Programele perfecționărilor tematice și curriculele au fost coordonate de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în data de 24.01.2020, coordonate cu Ministerul Educației, Cercetării și Culturii la 12.02.2020.

La prezent acțiunea urmează a fi implementată.

- ✓ Colaboratorii Agenției de Transplant au absolvit cursurile de Formare continuă la specialitatea Modulul psihopedagogic, Universitatea de Stat din Moldova, perioada de studii: 20.01.2020 – 10.02.2021.

În contextul pct. 4.7 Debutului monitorizării de către Agenția de Transplant a activităților de reproducere umane asistate medical s-a descris drept model:

- ✓ *procedura de selectare, evaluare și testele de laborator obligatorii* pentru donatorii de celule reproductive și embrioni;
- ✓ *cerințe tehnice specifice* pe care trebuie să le întrunească instituțiile medicale cu activități de reproducere umană asistată medical (RUAM) pentru autorizarea de către autoritatea competentă pentru desfășurarea activităților de donare, prelevare, testare, prelucrare, conservare, stocare sau distribuire și utilizare de țesuturi și de celule reproductive umane destinate utilizării la om:
 - a) cerințe pentru spații;
 - b) cerințe pentru personal, inclusiv și formarea personalului;
 - c) cerințe pentru echipamente;
 - d) cerințe pentru materiale și consumabile;
 - e) Sistemul de Management al Calității, persoane responsabile

Referitor la pct. 4.8. Elaborarea și implementarea formularelor de raportare pentru activitățile de reproducere umană asistată medical și a formularelor de raportare pentru Registrul național renal:

- ✓ Au fost elaborat modelul formularului național pentru raportarea activității Reprodusei Umane Asistate Medical conform formularul model de raportare a Registrului EURO CET, (European Registry for Organs, Tissues and Cells), varianta actualizată în an. 2018.

La **Obiectivul specific 5**: ”Dezvoltarea și aplicarea rezultatelor cercetărilor științifice și extinderea acțiunilor de educare și informare a cetățenilor Republicii Moldova în domeniul donării și transplantului”, prevede organizarea anuală a campaniei de promovare a programelor/imaginii altruiste de donare prin măsuri de garantare a siguranței donatorilor în viață și de prevenire a traficului de organe.

Întru realizarea pct. 5.2. ”Elaborarea ghidurilor pentru asigurarea calității și securității în transplantul de organe, țesuturi și celule umane” colaboratorii Agenției din Republica Moldova sunt membrii activi al grupelor de lucru pentru elaborarea Ghidurilor Consiliului Europei: *The Guide to the quality and safety of organs for transplantation*, 8th ed. EDQM este în proces de revizuire.

Întru realizarea pct. 5.3. ”Asigurarea accesului la sursele de informații medicale și subscrieri la resursele electronice internaționale” Agenția a diseminat versiunile electronice ale Ghidul Consiliului Europei privind calitatea și siguranța organelor pentru transplant și Ghidul

Consiliului Europei privind calitatea și siguranța țesuturilor și celulelor în utilizarea la om (<https://register.edqm.eu/freepub>).

Întru realizarea pct. 5.4. "Marcarea anuală a Zilei europene a donării și transplantului de organe, precum și promovarea pentru publicul larg a donării și transplantării de organe sau celule prin implicarea mass-mediei, a organizațiilor neguvernamentale" a avut loc Celebrarea celei de-a 21-a ediții a Zilei Europene a Donării și Transplantului de Organe la data de 10 octombrie 2020 online în legătură cu situația pandemică legată de COVID-19.

Emisiuni de actualități în domeniul donării și transplantului au fost derulate la diferite posturi TV (Moldova 1, Publica, Jurnal TV, TVR Moldova, Canal 2, Prime, RTR Moldova, TV 8).

Postări în limba română/rusă/engleză pe pagina oficială de facebook a Agenției de Transplant.

Articole de interes general despre activități din domeniul donării și transplantului au fost publicate în diferite surse (publica.md, sanatateinfo.md, kp.md, "Ziarul de Gardă").

IV. ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL RELAȚIILOR NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

- La data de 30.08.2019 a fost încheiat acord bilateral dintre Agenția de Transplant al Republicii Moldova și Agenția Națională de Transplant al României în domeniul donării și transplantului de organe. În cadrul prezentului acord au fost întreprinse pașii în vederea schimbului de organe, care au ridicat necesitatea rezolvării unor probleme de ordin organizațional cu Serviciul Vamal din RM în vederea punerii în aplicare procedurii de schimb de organe și de export/import de țesuturi și celule umane.
- Agenția a pregătit datele privind activitățile în domeniul transplantului în Republica Moldova spre prezentare către autoritățile competente din Consiliul Europei: EURO CET (European Registry for Organs, Tissues and Cells), Newsletter Transplant.
- A participat la realizarea pachetelor de lucru în cadrul proiectului *GAPP Joint Action "Facilitarea proceselor de autorizare și preparare a sângelui, țesuturilor și celulelor"*:
 - ✓ În cadrul PL (pachet de lucru) 2. Agenția de Transplant a participat la dezvoltarea activităților de comunicare și diseminare, care au ca scop creșterea gradului de conștientizare a publicului țintă, a părților interesate și a comunității în general, în ceea ce privește activități ale proiectului.
 - ✓ În cadrul PL 5. Agenția de Transplant a participat la realizarea sondajului pentru a revizui implementarea rezultatelor din proiectele europene anterioare și pentru a obține o imagine de ansamblu asupra stării sistemelor de autorizare a procesului de preparare (PPA), a cerințelor legislative asociate, a îndrumărilor și a procedurilor în vigoare la autoritățile competente ale statelor membre în domeniul de sânge, țesuturi și celule și tehnologii de reproducere umană asistată medical.

- ✓ În cadrul PL 7. Agenția de Transplant a participat la elaborarea Anexei tehnice la îndrumare generală: evaluarea calității și siguranței testării donatorilor, reducerea agenților patogeni și etapele de sterilizare ca parte a autorizării procesului de preparare. Această anexă prevede cerințe și criterii de nivel înalt pentru verificarea faptului că calitatea microbiologică a sângelui, țesuturilor și celulelor este în conformitate cu directivele europene actuale privind sângele, țesuturile și celulele și alte standarde și orientări care asigură calitatea și siguranța băncilor de țesuturi și celule.
 - ✓ În cadrul PL 9. Agenția de Transplant a participat la partajarea cunoștințelor cu privire la autorizarea procesului de preparare (PPA) între autoritățile competente ale UE, ce vizează dezvoltarea unei proceduri de autorizare electronice a băncilor de țesuturi și celule cu accent pe modelul de date integrat.
- Agenția de Transplant face parte din componența consorțiului din 27 de beneficiari în cadrul *Acțiunilor comune 2020, JA-03-2020*: Acțiune comună privind creșterea capacității punctelor focale naționale (NFPs) pentru a oferi îndrumări, informații și asistență solicitanților naționali cu privire la punerea în aplicare a componentei ESF + thealth și posibilul sprijin pentru acțiuni legate de sănătate în cadrul altor instrumente de finanțare ale UE. Acțiune comună către spațiul european de date privind sănătatea *TEHDAS* acoperă 26 de țări europene: 22 de state membre ale Uniunii Europene și alte 4 țări europene (și țările terțe membre: Moldova, Norvegia, Serbia, Regatul Unit). Agenția de Transplant din Republica Moldova participă la pachetul de lucru tematic WP 5 - Schimbul de date pentru sănătate. Pachetul de lucru dezvoltă opțiuni pentru următorii pași în politica UE, bazându-se pe inițiativele existente și mobilizând idei noi din partea statelor membre.
- Agenția de Transplant participă în cadrul Proiectului „*Armonizarea exercițiilor de colectare a datelor pentru țesuturi și celule în Europa*”, care face parte dintr-un acord între Comisia Europeană și EDQM/Consiliul Europei. Acest proiect, care a fost inițiat în anul 2019 și s-a bazat pe experiența statelor membre și a societăților profesionale relevante în domeniul țesuturilor și celulelor, și-a propus să convină asupra unui set de date minim care să servească scopurilor de transparență pentru cetățeni și ca numitori pentru exercițiile de biovigilență în UE. Aceasta a presupus atingerea unui acord cu privire la parametrii, unitățile și calitatea preconizată a datelor care urmează să fie colectate, precum și formularea de recomandări cu privire la cine ar trebui să fie responsabil pentru colectarea acestor date și să asigure diseminarea între toate părțile interesate relevante. Acest exercițiu are o importanță deosebită în contextul viitoarei revizuirii a legislației UE în domeniul țesuturilor și celulelor pentru armonizarea în continuare a legislației în domeniul transplantului în Republica Moldova.
- La inițiativa Agenției de Transplant în perioada 15 - 17 ianuarie 2020 a avut loc vizita dnei Marion Siebelink, Manager Centrului de Transplant, Centrul Medical Universitar Groningen (UMCG), Țările de Jos în Republica Moldova. În cadrul vizitei a fost prezentată experiența Țărilor de Jos în dezvoltarea și implementarea programelor educaționale pe domeniul donării și transplantului de organe, țesuturi și celule care în anul 2010 au fost premiate de către Societatea Europeană pentru pedagogie și informații cu un premiu onorific Comenius-

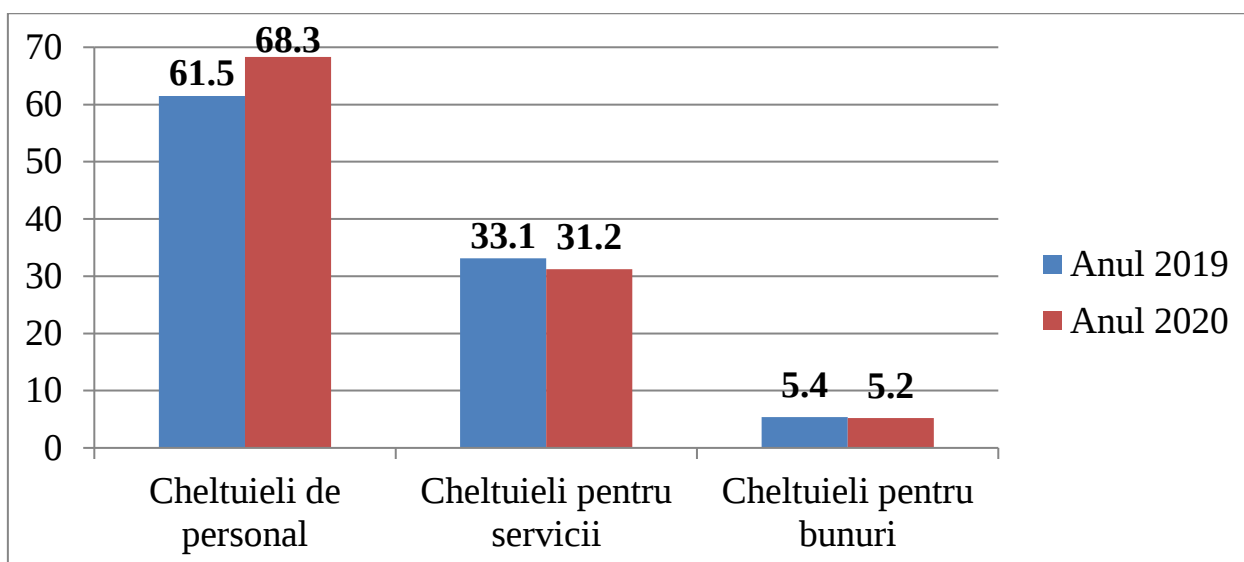
EduMedia-Awards pentru produse deosebite în domeniul suporturilor educaționale și sunt traduse în limba Engleză pentru implementare în multe țări din UE. Expertul internațional este deschis pentru oferirea consultanței în dezvoltarea politicilor educaționale în învățământul general pe dimensiunea educației pentru sănătate.

- Agenția a participat la aplicarea la Vizita de studiu în cadrul Centrului Medical Universitar Groningen, privind elaborarea programelor de formare profesională continuă și programelor educaționale pentru clasele liceale pe donarea și transplantul de organe, țesuturi și celule, (TAIEX AGR IND/STUD 69619) Groningen, Țările de Jos, 17 - 21 februarie 2020.
- Urmare a acestei vizite, cu susținerea expertului în domeniu, dnei Marion Siebelink, Manager Centrului de Transplant, Centrul Medical Universitar Groningen (UMCG) și la solicitarea Agenției de Transplant este preconizată Misiunea de expertiză privind revizuirea și oferirea unei analize a suportului informațional inițial elaborat pentru cadrele didactice privind donarea și transplantul de organe, țesuturi și celule (TAIEX AGR IND/EXP 70670) pentru anul 2021.
- Publicație: Timbalari T. Estimating the clinical needs for tissues and cells in the Republic of Moldova. In: Moldovan Medical Journal. 2020, 63(1), p. 19-25. ISSN: 2537-6373.
- Publicație: Elena Cuiban, Igor Codreanu, Adrian Tanase, Tatiana Timbalari, Sergiu Iacob, Sergiu Gaibu. Challenges and outcomes of a kidney transplant program in low income settings - the experience of the Republic of Moldova. In: Nephrology Dialysis Transplantation. 2020, 35(3), gfaa142.P1671, <https://doi.org/10.1093/ndt/gfaa142.P1671>.
- Publicație: Igor Codreanu, Dorian Visterniceanu, Elena Cuiban, Tatiana Timbalari. Early experience of electronic kidney graft allocation system in the Republic of Moldova. In: Transplantation. 2020, 104(S3): S214-S214, doi: 10.1097/01.tp.0000699488.63793.4f.

V. FINANȚAREA ȘI VALORIFICAREA ALOCAȚIILOR BUGETARE

Pentru anul 2020 **bugetul aprobat** a constituit - **2 989,5** mii lei. Pe parcursul anului au fost efectuate 6 de modificări la planul de finanțare, ceea ce a adus la rectificarea bugetului și majorarea cu 68,4 mii lei. **Planul precizat** aprobat pe anul 2020 – **3057,9** mii lei.

Partea preponderentă a alocațiilor din bugetul de stat pentru activitatea Agenției o constituie **cheltuielile de personal**, la volumul total de cheltuieli constituie **1 944,5** mii lei fiind urmate de **cheltuielile pentru servicii** – **953,3** mii lei și **cheltuielile pentru procurarea mărfurilor** – **160,1** mii lei.

Pe perioada de raportare, salarizarea angajaților Agenției s-a efectuat conform prevederilor **Legii nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar** și **Hotărârii de Guvern nr.1231 din 12.12.2019** pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Nivelul de executare a cheltuielilor de casă pentru **anul 2020 constituie 88,4 %** din planul precizat și anume:

- Cheltuieli de personal – 97,4 % sau 1 894,7 mii lei din planul precizat 1 944,5 mii lei;
 - Bunuri și servicii -79,1 % sau 753,7 mii lei din planul precizat 953,3 mii lei;
 - Mijloace fixe – 18,6% sau 17,8 mii lei din planul precizat 95,8 mii lei;
 - Stocuri de materiale circulante – 58,7% sau 37,8 mii lei din planul precizat 64,3 mii lei;
- Astfel la situația din 31.12.2020 soldul neexecutat a constituit 757,9 mii lei.

Evidența mijloacelor fixe și bunurilor materiale

La situația din 31.12.2020 la bilanțul Agenției soldul mijloacelor fixe a constituit în mărimea **1 868,9** mii lei, inclusiv:

- Construcții speciale – 56,7 mii lei;
- Mașini și utilaje – 824,4 mii lei;
- Mijloace de transport – 139,7 mii lei;
- Unelte de producție, mobilier – 214,4 mii lei;
- Active nemateriale – 633,7 mii lei.

Uzura mijloacelor fixe și amortizarea activelor nemateriale constituie **1 450,5** mii lei, valoarea de bilanț a mijloacelor fixe – **418,4** mii lei. La sfârșitul perioadei de raportare în stocuri se află materiale circulante în sumă de **136,9 mii lei**.

VI. ACȚIUNI NEREALIZATE SAU PARȚIAL REALIZATE

- Au fost realizate un număr mic de operații de transplant de rinichi și ficat.
- Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant urmează să obțină autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea programelor de studii din partea Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.
- În cadrul obiectivului 3.2 la Planul de acțiuni a Programului național transplant “Crearea rețelei naționale de coordonare a prelevării de organe și țesuturi, extinderea instituțiilor medicale autorizate și crearea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul)” nu s-a reușit de a autoriza instituțiile medicale participante la crearea Centrelor de prelevare la Bălți și Cahul din cauza situației epidemiologice în Republica Moldova cauzată de COVID-19.
- În cadrul obiectivului 3.3 nu sa reușit asigurarea instituțiilor autorizate cu echipament necesar pentru diagnosticarea morții cerebrale conform Protocolului național standardizat.
- În cadrul obiectivului 4.5 nu sa reușit identificarea surselor financiare pentru dezvoltarea SIA ”Transplant”.
- În cadrul obiectivului 4.6 nu sa reușit înzestrarea Agenției de Transplant cu o unitate de transport specializată.

VII. DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE ÎN PROCESUL DE LUCRU

- Numărul mic de donatori potențiali în moarte cerebrală cauzată de :
 - absența salarizării coordonatorului de transplant din cadrul Centrului de transplant de organe, a coordonatorilor de transplant din instituțiile raionale autorizate precum și a echipelor chirurgicale de transplant;
 - identificarea insuficientă a pacienților critici eligibili, cu un scor GCS≤5 puncte, internați în Spitalele Raionale, prin intermediul serviciului AVIASAN, din cauza situației epidemiologice în Republica Moldova cauzată de COVID-19;
 - lipsa finanțării în vederea creării rețelei naționale de coordonare a prelevărilor de organe și țesuturi, extinderea instituțiilor medicale autorizate și crearea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul).
- Nerespectarea termenilor stabiliți pentru prezentarea rapoartelor de activitate trimestriale și anuale de către coordonatori și persoanele responsabile pentru activitățile de transplant.
- Lista de așteptare pentru transplant renal insuficientă cauzată de :
 - evaluarea nesatisfăcătoare a pacienților, aflați la dializă pentru includerea în lista de așteptare a primitorilor potențiali.

- Lipsa unui indicator de performanță pentru instituțiile autorizate în domeniul donării de organe și țesuturi, ceea ce duce la absența motivației în aceste instituții.
- Numărul operațiilor de transplant de cornee cu scop optic din rândul primitorilor potențiali, aflați în lista generală de așteptare, este insuficient cauzat de:
 - dificultăți în rambursarea cheltuielilor pentru corneele livrate de către banca de țesuturi către instituțiile autorizate;
 - dotarea insuficientă cu echipamente și utilaje a serviciului de transplant de cornee;
 - necesitatea asigurării instruirii echipelor de transplant de cornee cu participarea experților din țările UE.
- Absența rambursării spitalelor raionale autorizate pentru activități de prelevare de țesuturi și menținerea donatorilor potențiali.

VIII. SOLUȚII

- În scopul majorării numărului de donatori potențiali în moarte cerebrală este necesar:
 - 1) salarizarea coordonatorilor de transplant din spitalele autorizate raionale, a coordonatorului din cadrul Centrului de transplant și a echipelor de prelevare și transplant;
 - 2) punerea în aplicare a Procedurii Operaționale privind modalitatea de screening și evaluare primară a pacienților critici, cu un scor GCS≤5 în Spitalele Raionale de către consultanții AVIASAN;
 - 3) alocarea surselor financiare în vederea creării rețelei naționale de coordonare a donării de organe și țesuturi cu extinderea numărului de instituții medicale autorizate și instituirea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul).
- Modificarea *Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane*, aprobat prin Ordinul MS nr. 427/2017.
- Aprobarea Ordinului MSMPS privind Rambursarea IMSP autorizate pentru activități de identificare, evaluare și diagnosticare a donatorilor potențiali :
 - completarea Capitolului F din Anexa nr. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 1020 din 29.12.2011 cu un punct suplimentar 3983¹ „Identificare, evaluare și diagnostic a donatorului potențial - 14. 308 lei”.
- Este necesar ca instituțiile autorizate să asigure serviciul de transplant de cornee cu echipament și utilaj relevant și să organizeze instruirii pentru echipele de transplant de cornee.
- Pentru a depăși nerespectarea termenilor stabiliți pentru prezentarea rapoartelor de activitate trimestriale și anuale se propun următorii pași:
 - scrisoare de avertizare către conducerea instituției privind încălcarea prevederilor legale și nerespectarea angajamentelor asumate, termen pentru soluționarea problemei – 3 zile;

- suspendarea activităților autorizate pe un termen de 3 luni cu informarea conducerii instituției și Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (Ordinul MS nr. 427 din 06.06.2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane, p. 27.3, Cap. IV).
- includerea indicatoarelor de performanță pentru instituțiile autorizate în donarea de organe și țesuturi.
- Pentru includerea mai multor pacienți în listele de așteptare pentru transplant renal este necesar de a elabora un regulament, de comun cu CNAM, în vederea stabilirii unui mecanism de rambursare a centrelor de dializă în cazul când primitorii potențiali nu se regăsesc în lista de așteptare.
- Pentru soluționarea problemelor și impedimentelor în activitățile de reproducere asistată medical:
 - Identificării momentelor de insuficiență, ambiguitate, neclaritate, neconformitate a cadrului legislativ actual (legea nr. 138, din 15.06.2012 *privind sanatatea reproducerii*; legea nr. 185 din 24.05.2000, *cu privire la ocrotirea sănătății reproductive și planificarea familială*) și cadrul normativ (Regulamentul acordării serviciilor de reproducere umană asistată medical, ordinul MS nr.149, din 23.02.20117);
 - Elaborarea de propuneri legislative și normative în vederea depășirii impedimentelor existente;
 - Ajustarea cadrului legislativ și normativ la prevederile Directivelor Parlamentului European.
 - Elaborarea *Cerințelor Tehnice pentru autorizarea* de către autoritatea competentă a instituțiilor medicale cu activități de RUAM și *procedurilor de evaluare pentru autorizare și inspecție* a centrelor RUAM;
 - Descrierea *criteriilor tehnice de selecție și testele de laborator obligatorii* pentru donatorii de celule reproductive;
- Lansarea activităților în cadrul Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant.
- Promovarea donării de organe și țesuturi de la donator cadaveric prin organizarea seminarelor de conștientizare, campaniilor de promovare în cadrul publicului larg.
- Este necesar de a identifica surse financiare pentru încheierea unui contract de dezvoltare a SIA Transplant în conformitate cu Caietului de sarcini elaborat pe parcursul anului 2020.